Ministerie van Justitie en Veiligheid

Rapportage Vreemdelingenketen

Periode januari-december 2019

Rapportage Vreemdelingenketen

Periode januari-december 2019

April 2020

Foto omslag: Bart Maat

Inhoudsopgave

1 Inleiding 4
1.1 De organisaties die bijdragen aan de migratieketen 5
1.2 Methodologie 7

2 Werk, studie en gezin 9
2.1 Hoe verloopt een reguliere aanvraag 10
2.2 Kerncijfers 11
2.2.1 Aanvragen en beslissingen 12
2.2.2 Visum kort verblijf 17
2.2.3 Wettelijke beslistermijnen reguliere procedures 18
2.2.4 Definitieve Regeling langdurig verblijvende kinderen 18
2.2.5 Afsluitingsregeling langdurig verblijvende kinderen 19
2.2.6 Discretionaire bevoegdheid 19
2.2.7 (Hoger) beroepen 19
2.2.8 Naturalisatie 20
2.2.9 Toets of er sprake is van een schrijnende situatie 20

3 Asiel 21
3.1 Hoe verloopt een asielaanvraag? 22
3.2 Kerncijfers 23
3.2.1 Aanvragen en beslissingen 23
3.2.2 (Hoger) beroepen 26
3.2.3 Doorlooptijden beroep per spoor 27
3.2.4 Opvang 28
3.2.5 Asielinstroom in de Europese Unie van januari tot en met november 2019 30

4 Geweigerd aan de grens 32
4.1 Wat gebeurt er met toegangsgeweigerden? 33
4.2 Kerncijfers 34

5 Toezicht op legaal verblijf 36
5.1 Hoe verloopt het proces van toezicht tot vertrek? 37
5.2 Kerncijfers 38
5.2.1 Mobiel Toezicht Veiligheid KMar 38
5.2.2 Binnenlands vreemdelingentoezicht 39

6 Vertrek 40
6.1 Vertrek in beeld 41
6.2 Kerncijfers 42
6.2.1 Ketenbreed vertrek 42
6.2.2 Vertrekcijfers DT&V 43
6.2.3 Zelfstandig aantoonbaar vertrek met behulp van IOM 44
6.2.4 Vreemdelingenbewaring 45
6.2.5 Onderdak 46
6.2.6 Identiteitsvaststelling en (vervangende) reisdocumenten 47
6.3 Vreemdelingen in de Strafrechtketen (VRIS) 49

Bijlage 1 Afkortingenlijst 50

1
Inleiding

Voor u ligt de Rapportage Vreemdelingenketen (RVK) over de periode januari-december 2019. Deze rapportage beschrijft op hoofdlijnen de resultaten van de migratieketen in 2019 in vergelijking met dezelfde periode in het voorgaande jaar of jaren, aan de hand van de volgende vijf doelen van de migratieketen:

Werk, studie en gezin
Vreemdelingen die kort of lang naar Nederland willen komen of in Nederland willen blijven voor onder andere werk, studie of gezin zo snel mogelijk, goed geïnformeerd en zorgvuldig getoetst, laten weten of ze mogen komen, mogen blijven of Nederland moeten verlaten, waarbij fraude en misbruik wordt bestreden.

Asiel
Asielzoekers snel en zorgvuldig identificeren, opvangen, begeleiden en duidelijkheid geven over hun verblijf of laten terugkeren.

Toegang/grensbewaking
Personen Schengen-conform gecontroleerd de grens laten passeren of weigeren, en personen die geen toegang krijgen tot Nederland zorgvuldig en zo snel mogelijk gecontroleerd terug laten keren.

Toezicht
Gericht en zorgvuldig toezicht op legaal en illegaal verblijf om de niet-naleving van voorwaarden omtrent verblijf tegen te gaan en vreemdelingen die zonder rechtmatig verblijf worden aangetroffen zorgvuldig en zo snel mogelijk gecontroleerd terug te laten keren.

Terugkeer
Vreemdelingen die niet in Nederland mogen verblijven, laten we zo snel mogelijk en zo veel mogelijk zelfstandig op zorgvuldige wijze gecontroleerd vertrekken.

1.1 De organisaties die bijdragen aan de migratieketen

De Rapportage Vreemdelingenketen beschrijft de resultaten die behaald zijn binnen de migratieketen. Onderstaande organisaties dragen bij aan het behalen van de doelstellingen in de keten.

Immigratie- en Naturalisatiedienst
De Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND) is de toelatingsorganisatie van Nederland en is verantwoordelijk voor de uitvoering van het toelatingsbeleid in Nederland. Dat houdt in dat de IND alle aanvragen beoordeelt van vreemdelingen die in Nederland willen verblijven, maar ook of het toegestane verblijf van vreemdelingen in Nederland moet worden beëindigd. Daarnaast voert de IND de Rijkswet op het Nederlanderschap uit en beoordeelt of vreemdelingen Nederlander kunnen worden of dat het Nederlanderschap kan worden ingetrokken. Ook beoordeelt de IND namens de minister van Buitenlandse Zaken visumaanvragen.

Centraal Orgaan opvang asielzoekers
Het Centraal Orgaan opvang Asielzoekers (COA) is de organisatie die zorgt voor opvang en begeleiding van asielzoekers. In opdracht van de staatssecretaris van Justitie en Veiligheid biedt het COA asielzoekers (tijdelijke) huisvesting en ondersteunt hen in de voorbereiding op hun toekomst, in Nederland of elders.

Dienst Terugkeer en Vertrek

De Dienst Terugkeer en Vertrek (DT&V) zorgt voor de uitvoering van het terugkeerbeleid en de aanpak van illegaal verblijf in Nederland. Dit houdt in dat de DT&V verantwoordelijk is voor zelfstandig en/of gedwongen vertrek van vreemdelingen die niet in Nederland mogen blijven of geen toegang tot Nederland hebben gekregen. De DT&V richt zich vooral op de volgende vreemdelingen:

- vreemdelingen van wie de asielaanvraag is afgewezen door de IND;
- illegaal verblijvende vreemdelingen aan wie (vanuit het proces Toezicht) een toezichtsmaatregel is opgelegd;
- niet rechtmatig in Nederland verblijvende vreemdelingen in strafrechtelijke detentie (VRIS);
- vreemdelingen die aan de DT&V het verzoek doen om namens hen bij hun autoriteiten te bemiddelen bij afgifte van een (vervangend) reisdocument.

Nationale Politie

De Nationale Politie heeft op grond van de Vreemdelingenwet 2000 taken ten behoeve van de uitvoering van de vreemdelingenwet en van de Schengengrenscode. De uitvoering van de politiële vreemdelingentaak is binnen de regionale eenheden belegd bij de Afdeling Vreemdelingenpolitie, Identificatie en Mensenhandel (AVIM), ondergebracht bij de Dienst Regionale Recherche. Vanuit de basisteams wordt bijgedragen aan de uitvoering van deze taak. De politiële vreemdelingentaak betreft handhaving, toezicht en identificatie. Daarnaast houden de afdelingen AVIM zich ook bezig met de opsporing van migratiecriminaliteit en mensenhandel.

Zeehavenpolitie

Het uitvoeren van grenscontroles (inclusief het beoordelen van visumaanvragen) en het uitvoeren van grensbewaking is belegd bij de Zeehavenpolitie (ZHP), onderdeel van de eenheid Rotterdam. De Rotterdamse haven is een maritieme buitengrens van het Schengengebied. De ZHP is verantwoordelijk voor het controleren van mensen die deze grens overschrijden.

Dienst Justitiële Inrichtingen

De Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI) zorgt namens de minister van Justitie en Veiligheid voor de tenuitvoerlegging van straffen en vrijheidsbenemende maatregelen, zoals de bewaring van vreemdelingen die Nederland moeten verlaten.

Raad voor de rechtspraak

De Raad voor de rechtspraak (Rvdr) vormt de schakel tussen de minister van Justitie en Veiligheid en de gerechten. De Raad heeft als opdracht te bevorderen dat de gerechten (de elf rechtbanken, de vier gerechtshoven, de Centrale Raad van Beroep en het College van Beroep voor het Bedrijfsleven) hun rechtsprekende taak goed kunnen vervullen. Deelname van de Rvdr aan de migratieketen (als lid van het Topberaad en agenda lid van enkele deelberaden) is vooral gericht op de procesmatige en logistieke afstemming in de keten op de zogenoemde koppelvlakken. De Rvdr is, gezien zijn bijzondere staatsrechtelijke positie, een partner van de migratieketen.

Koninklijke Marechaussee

De Koninklijke Marechaussee (KMar) is een politieorganisatie met een militaire status die waakt over de veiligheid van de staat, in Nederland en ver daarbuiten. De KMar is als grensautoriteit verantwoordelijk voor de bewaking van de Nederlandse grenzen en fungeert als grenspolitie. Hiervoor is de KMar in Nederland (aan de binnen- en buitengrenzen) en aan de buitengrenzen van Europa actief. Relevante thema's zijn: grenstoezicht, gedwongen terugkeer, mobiel toezicht veiligheid en de aanpak van migratiecriminaliteit, waaronder mensensmokkel en identiteitsfraude.

Ministerie van Buitenlandse Zaken

Het ministerie van Buitenlandse Zaken is verantwoordelijk voor het Europees visumbeleid voor kort verblijf. Dit ministerie toetst visumaanvragen ('kort verblijf', minder dan 90 dagen, zogenoemde Schengen-visa) en bepaalt of de vreemdeling in aanmerking komt voor een visum.
Verder is het ministerie van Buitenlandse Zaken betrokken bij het MVV-proces (machtiging tot voorlopig verblijf), de inburgeringstaak en de terugkeerproblematiek. Tot slot stelt het ministerie van Buitenlandse Zaken op verzoek van het ministerie van Justitie en Veiligheid (algemene, thematische en individuele) ambtsberichten op.

Raad van State

De Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State is de hoogste nationale algemene bestuursrechter in het vreemdelingenrecht. Deelname van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State aan de migratieketen (als lid van het Topberaad en agenda lid van enkele deelberaden) is vooral gericht op de procesmatige en logistieke afstemming in de keten op de zogenaamde koppelvlakken. De Afdeling bestuursrechtspraak is, een partner van de migratieketen.

Internationale Organisatie voor Migratie

IOM – het migratieagentschap van de Verenigde Naties heeft als doel met ordelijk en humaan migratiemanagement de internationale samenwerking op het gebied van migratie te bevorderen. IOM in Nederland richt zich op migranten die vrijwillig willen vertrekken uit Nederland, hervestiging vanuit opvang in de regio, relocatie, gezinshereniging, integratie en migratie en ontwikkeling. IOM heeft als intergouvernementele organisatie een onafhankelijke positie en is geen ketenpartner maar een partner die met de migratieketen samenwerkt, en heeft een overeenkomst met de Nederlandse overheid ter ondersteuning van het vrijwillig vertrek van migranten vanuit Nederland.

VluchtelingenWerk Nederland

VluchtelingenWerk Nederland (VWN) is een non-gouvernementele organisatie die de belangen van vluchtelingen en asielzoekers in Nederland behartigt.
De kerntaken van VWN zijn het bieden van persoonlijke steun op zowel juridisch als maatschappelijk terrein, beleidsbeïnvloeding, zoals het signaleren van knelpunten in de asielprocedure en het bevorderen van draagvlak voor asielzoekers en vluchtelingen in de samenleving.

1.2 Methodologie

Net als in de vorige edities van de RVK is in deze editie op tientallen afgerond. Omdat deze afronding standaard is, zijn ten behoeve van de leesbaarheid de termen 'circa' en 'ongeveer' bij de cijfers weggelaten. De aantallen van één tot vier worden wegens eventuele herleidbaarheid tot een persoon weergegeven als '<5' en de aantallen van vijf tot tien worden naar boven afgerond tot tien. De afronding op tientallen geldt overigens niet voor de Europese cijfers, omdat de leverancier van deze cijfers, Eurostat, afrondt op vijftallen. Bij een afgeronde opsomming, bijvoorbeeld in een tabel, kan het voorkomen dat de (afgeronde) delen niet optellen tot de (afgeronde) som. De opsomming is in dat geval niet kloppend gemaakt om zo dicht mogelijk bij de niet-afgeronde aantallen te blijven. Om dezelfde reden zijn percentages berekend op basis van de desbetreffende niet-afgeronde aantallen.

Bij het opstellen van de RVK wordt gestreefd naar maximale vergelijkbaarheid, zowel tussen de RVK en andere rapportages als tussen de onderlinge edities van de RVK. Het komt echter voor dat een klein deel van de registraties van een bepaalde rapportageperiode pas na het verstrijken van die periode plaatsvindt. Hierdoor kunnen verschillen ontstaan tussen

rapportages en/of edities. Waar relevant wordt de peildatum genoemd; voor de lezer is dan duidelijk dat het cijfer in kwestie de stand van zaken op een specifieke datum weergeeft. Als dit leidt tot opvallende veranderingen is dat opgemerkt in een voetnoot. Veel van de onderliggende data is meer gedetailleerd te vinden als open data op Open Data Migratieketen.

Tot slot moet de kanttekening worden geplaatst dat in de RVK hoofdzakelijk over aantallen procedures wordt gerapporteerd, maar dat de aantallen en eventuele verbanden tussen de aantallen binnen een proces en tussen de processen niet als cohort kunnen worden benaderd. Waar bijvoorbeeld wordt gerapporteerd over aantallen ingediende toelatings-aanvragen en aantallen afgehandelde toelatingsaanvragen, zal het niet altijd om dezelfde procedures gaan. Een aanvraag kan net voor het verstrijken van de rapportageperiode worden ingediend of de behandeling van een aanvraag kan langer duren dan de tijdspanne van de rapportageperiode. Om die reden worden de aantallen aanvragen en de aantallen afgehandelde aanvragen binnen dezelfde periode niet rechtstreeks met elkaar in verband gebracht.

2
Werk, studie en gezin

2.1 Hoe verloopt een reguliere aanvraag

In het reguliere toelatingsbeleid zijn de verblijfsdoelen en toelatingsvoorwaarden vastgelegd. Zo is het voor vreemdelingen die voor bijvoorbeeld werk, studie of gezinsleven naar Nederland willen komen duidelijk aan welke voorwaarden ze moeten voldoen. De ambitie is om evenwicht te houden tussen enerzijds de draagkracht van de samenleving en anderzijds de snelle en eenvoudige toelating voor wie een bijdrage levert aan de (kennis-) economie, wetenschap en cultuur. Nederland wil aantrekkelijk zijn voor buitenlandse studenten, hooggeschoolde werknemers en (startup) ondernemers. In het Nederlandse toelatingsbeleid wordt gestreefd naar de balans tussen aan de ene kant bescherming van de arbeidsmarkt, en aan de andere kant het blijven versterken van onze positie als internationaal concurrerende kenniseconomie. Vanuit dit uitgangspunt zijn er verschillende toelatingsregelingen voor kennis en talent, bijvoorbeeld de kennismigrantenregeling, het zoekjaar hoogopgeleiden en de startup-verblijfsregeling. Vreemdelingen die onder het reguliere toelatingsbeleid in Nederland willen verblijven, hebben een verblijfsvergunning regulier (VVR) nodig. Het merendeel van de vreemdelingen heeft eerst een machtiging tot voorlopig verblijf (MVV) nodig om Nederland in te reizen.[1] De aanvragen voor MVV en VVR zijn samengevoegd in de procedure voor Toegang en Verblijf (TEV). De vreemdeling of de referent start de TEV-procedure door het indienen van een MVV-aanvraag bij de diplomatieke post in het land van herkomst (de vreemdeling) of bij de IND (de referent). Als de MVV wordt afgegeven, stelt de IND de vreemdeling na inreis in Nederland ambtshalve (zonder aanvraag) in het bezit van een VVR. Een niet MVV-plichtige vreemdeling kan Nederland zonder MVV inreizen en hier bij de IND een VVR aanvragen (dus zonder MVV) of de referent kan de aanvraag voor hem indienen voordat de vreemdeling inreist.

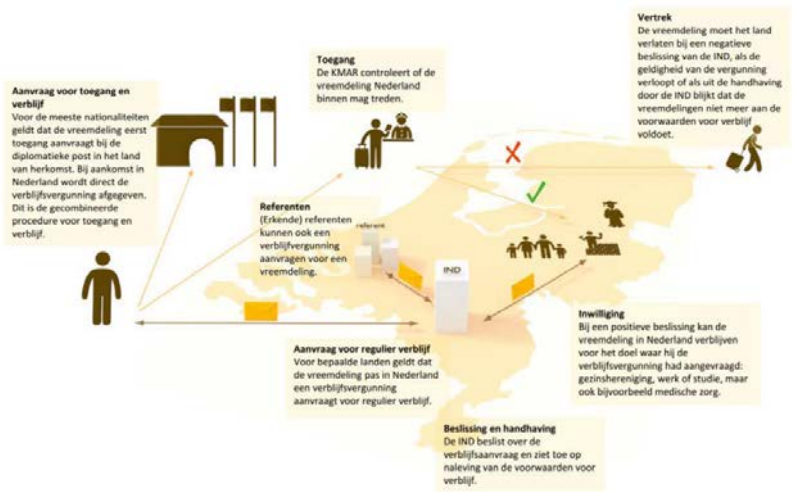

Dit hoofdstuk behandelt ook het verblijf van vreemdelingen die een beroep kunnen doen op het vrij verkeer van personen. Dit zijn EU-burgers en eventueel derdelander gezinsleden van EU-burgers. Voor de derdelanders is een EU-document verplicht. Het is het bewijs van verblijfsrecht in Nederland. Voor EU-burgers is het niet verplicht.[2] In het geval EU-burgers een EU-document aanvragen, luidt de aantekening dat arbeid vrij is toegestaan en de werkgever niet hoeft te beschikken over een TWV. Bij afwijzing van een reguliere aanvraag kan bezwaar worden aangetekend bij de IND, en (hoger) beroep bij de rechtbank of de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State.

[1] De landen die zijn uitgezonderd van de MVV-plicht zijn de landen van de Europese Economische Ruimte, Australië, Canada, Japan, Monaco, Nieuw-Zeeland, de Verenigde Staten, Zuid-Korea en Zwitserland. Tevens bestaan er beleidsmatige uitzonderingen op de MVV-plicht.

[2] Cijfers van EU-burgers die in Nederland verblijven en die geen EU-document aanvragen, zijn in de migratieketen in het toelatingsproces niet bekend en komen als zodanig niet terug in deze rapportage.

2.2 Kerncijfers[3]

Voor een aantal reguliere toelatingsregelingen kunnen organisaties, bedrijven en instellingen worden erkend als referent. Er zijn vier categorieën van erkenning: 1) arbeid regulier en kennismigranten, 2) au pair en uitwisseling, 3) onderwijs en 4) wetenschappelijk onderzoek. Erkend referenten kunnen met een versnelde toelatingsprocedure vreemdelingen naar Nederland laten komen. Erkend referenten worden opgenomen in een openbaar register. In 2019 zijn 1.510 aanvragen om erkenning als referent ingediend. In dezelfde periode zijn 1.420 erkend referentschapsprocedures afgerond. Daarvan werden er 1.150 ingewilligd en 160 afgewezen. Daarnaast zijn ook 120 aanvragen ingetrokken door de klant, buiten behandeling gesteld, of anderszins niet inhoudelijk afgedaan. Op 1 januari 2020 komt het totaal aantal erkende referenten daarmee op 7.680, een stijging van 10% ten opzichte van een jaar geleden.

In de cijfers over reguliere verblijfsprocedures wordt in de RVK onderscheid gemaakt tussen: TEV-procedures (MVV-plichtige vreemdelingen), VVR (zonder MVV)-procedures; en EU-document procedures (verblijf op grond van het vrij verkeer van personen).

TEV- en VVR (zonder MVV)-procedures

Voor de cijfermatige weergave van TEV en VVR procedures wordt gebruik gemaakt van de clusterindeling zoals die met de Wet Modern Migratiebeleid (MoMi) is geïntroduceerd. De clusters zijn:

1. Uitwisseling
2. Studie
3. Arbeid tijdelijk
4. Arbeid regulier
5. Kennis & talent
6. Familie & gezin
7. Humanitair tijdelijk
8. Humanitair niet-tijdelijk
9. Bijzonder verblijf

Een aantal verblijfsclusters bevat slechts een gering aantal verblijfsdoelen, waardoor het aantal procedures in zo'n cluster in de regel ook laag zal zijn. Bij kleine aantallen doen zich procentueel gezien eerder grote fluctuaties voor. In veel gevallen is de stijging of daling in absolute aantallen niet substantieel, ondanks een aanzienlijke procentuele stijging of daling.

EU-documentprocedures

Er worden ook de cijfers getoond van procedures van vreemdelingen die een beroep doen op verblijf op grond van het vrij verkeer van personen (EU-documentprocedures). Deze worden onderverdeeld naar EU-burgers en derdelanders.

[3] In deze paragraaf worden de ingediende en de afgehandelde aanvragen behandeld. De aantallen kunnen niet als cohort worden benaderd, omdat aanvragen niet per se in dezelfde rapportageperiode worden ingediend dan waarin ze worden afgehandeld. Zie ook paragraaf 1.1 van de inleiding.

2.2.1 Aanvragen en beslissingen

Het totaal aantal aangevraagde reguliere verblijfsprocedures geeft aan hoeveel aanvragen per verblijfscluster worden ingediend. Het betreft hier de TEV en de VVR- procedures opgeteld.

	2018	2019	% verschil
Uitwisseling	3.630	3.460	↓ 5%
Studie	18.640	20.430	↑10%
Arbeid tijdelijk	540	690	↑27%
Arbeid regulier	2.420	3.030	↑25%
Kennis & Talent	19.840	20.970	↑ 6%
Familie & Gezin	37.580	40.830	↑ 9%
Humanitair tijdelijk	700	1.000	↑43%
Humanitair niet-tijdelijk[4]	440	2.800	↑539%
Bijzonder verblijf	60	70	↑24%
Totaal	**83.850**	**93.270**	**↑11%**

Tabel 2.1 *Reguliere aanvragen: Totaal TEV en VVR instroom (Bron: IND)*

De verhoging van de instroom in het cluster Humanitair niet-tijdelijk is het gevolg van de registratie van de aanvragen in het kader van de Afsluitingsregeling langdurig verblijvende kinderen (hierna: Afsluitingsregeling). Deze zaken worden verder geduid in de tekst naar aanleiding van tabel 2.6, het aantal ingediende VVR aanvragen en in paragraaf 2.2.5.

Reguliere toelatingsprocedures in Nederland worden in twee categorieën getoond:
1. Het aantal TEV-procedures
2. Het aantal VVR-procedures

	Instroom	Afgehandeld
2018	56.580	57.800
2019	61.960	61.360
% verschil	↑10%	↑6%

Tabel 2.2 *Instroom en afhandelingen TEV-procedures (Bron: IND)*

	Instroom	Afgehandeld
2018	27.270	26.940
2019	31.320	32.130
% verschil	↑15%	↑19%

Tabel 2.3 *Instroom en afhandelingen VVR-procedures (Bron: IND)*

[4] Inclusief VVR procedures Afsluitingsregeling.

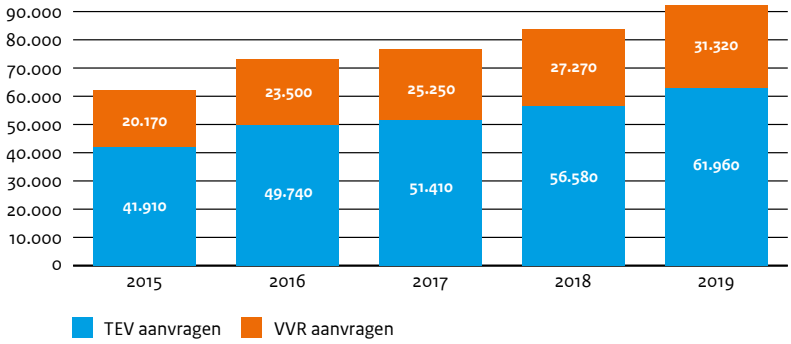

Figuur 2.1 *Aantal TEV- en VVR aanvragen 2015-2019 (Bron: IND)*

In figuur 2.1 worden per jaar de reguliere aanvragen sinds 2015 weergegeven, onderverdeeld in de aanvragen TEV en VVR. Het totaal aantal aanvragen voor een reguliere verblijfsvergunning toont vergeleken met het vorig jaar een stijging. Van 2018 naar 2019 gaat het om een stijging van 11%. De stijging komt voor rekening van zowel het aantal aanvragen dat in de TEV-procedure wordt gedaan (10%), als het aantal aanvragen voor een VVR (15%).

Hieronder worden van de twee categorieën de ontwikkeling van de instroom (aanvragen) getoond. Eerst de reguliere toelatingsprocedures (TEV en VVR (zonder MVV)) en daarna van de procedures EU-documenten.

TEV-procedures per verblijfscluster

De IND behandelt toelatingsaanvragen van MVV-plichtige vreemdelingen in de TEV-procedure (hierna genoemd: aanvragen).
Figuur 2.2 toont het aantal aanvragen voor de TEV in 2018 en 2019, uitgesplitst naar verblijfscluster.

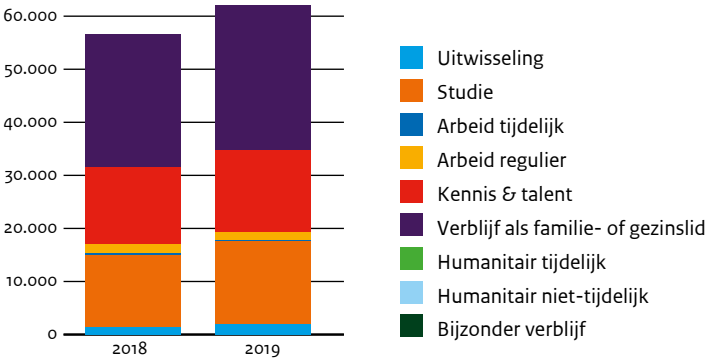

Figuur 2.2 *Aantal opgestarte TEV-aanvragen per verblijfscluster per jaar (Bron: IND)*

In tabel 2.4 is het totaal aantal TEV-aanvragen in 2019 naar verblijfscluster uitgesplitst en per cluster afgezet tegen de vergelijkbare periode een jaar eerder.

	2018	2019	% verschil
Uitwisseling	1.430	1.660	↑16%
Studie	13.500	14.790	↑10%
Arbeid tijdelijk	330	430	↑28%
Arbeid regulier	1.860	2.340	↑26%
Kennis & Talent	14.430	15.200	↑ 5%
Familie & Gezin	24.970	27.480	↑10%
Humanitair tijdelijk	10	<5	↓50%
Humanitair niet-tijdelijk	30	40	↑39%
Bijzonder verblijf	20	20	↓9%[5]
Totaal	**56.580**	**61.960**	**↑10%**

Tabel 2.4 *Aantal TEV-aanvragen per verblijfscluster (Bron: IND)*

	2018	2019	% verschil	Inwilligingspercentage 2019
Uitwisseling	1.510	1.620	↑ 7%	97%
Studie	13.420	14.890	↑11%	99%
Arbeid tijdelijk	310	410	↑34%	80%
Arbeid regulier	1.840	2.310	↑25%	78%
Kennis & Talent	14.230	15.450	↑10%	97%
Familie & Gezin	26.630	26.630	↓ 0%	81%
Humanitair tijdelijk	<5	<5	↑33%	50%
Humanitair niet-tijdelijk	30	40	↑26%	38%
Bijzonder verblijf	20	20	↑ 5%	95%
Totaal	**57.800**	**61.360**	**↑ 6%**	**90%**

Tabel 2.5 *Aantal afgehandelde TEV-aanvragen en inwilligingspercentage per verblijfscluster (Bron: IND)*

Uit tabel 2.5 blijkt dat het totaal aantal afgehandelde verblijfsaanvragen in de TEV-procedure in 2019 stijgt ten opzichte van 2018. Ook blijkt dat in de huidige rapportageperiode 90% van de afgehandelde aanvragen in de TEV werd ingewilligd.

Bij de clusters Uitwisseling, Studie en Kennis en Talent blijft het inwilligingspercentage onverminderd hoog. Ook zijn de inwilligingspercentages bij de clusters Arbeid tijdelijk en Arbeid regulier stabiel.
Bij de clusters Humanitair en Bijzonder Verblijf moet de kanttekening worden geplaatst dat de aantallen procedures in deze clusters laag zijn waardoor het percentage aanzienlijk kan wijzigen door enkele inwilligingen meer of minder.

VVR procedures per verblijfscluster

De IND behandelt toelatingsaanvragen van niet-MVV-plichtige vreemdelingen in de VVR-procedure (hierna genoemd: aanvragen).

[5] Bij de clusters Humanitair en Bijzonder Verblijf moet de kanttekening worden geplaatst dat de aantallen procedures in deze clusters laag zijn waardoor het percentage aanzienlijk kan wijzigen door enkele inwilligingen meer of minder.

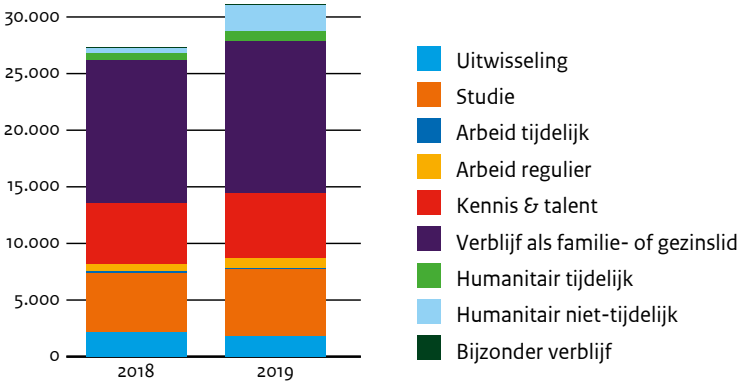

Figuur 2.3 *Aantal ingediende aanvragen VVR per verblijfscluster en per jaar (Bron: IND)*

Figuur 2.3 toont het aantal aanvragen voor de VVR in 2018 en 2019 uitgesplitst naar verblijfscluster. De onderliggende aantallen en de verschillen tussen 2018 en 2019 zijn verder uitgewerkt in tabel 2.6.

	2018	2019	% verschil
Uitwisseling	2.200	1.800	↓18%
Studie	5.150	5.640	↑10%
Arbeid tijdelijk	210	260	↑26%
Arbeid regulier	570	690	↑22%
Kennis & Talent	5.410	5.770	↑ 7%
Familie & Gezin	12.610	13.360	↑ 6%
Humanitair tijdelijk	690	990	↑43%
Humanitair niet-tijdelijk	410	2.760	↑573%
Bijzonder verblijf	40	50	↑44%
Totaal	**27.270**	**31.320**	**↑15%**

Tabel 2.6 *Aantal ingediende VVR aanvragen per verblijfscluster (Bron: IND)*

Tabel 2.6 laat zien dat de stijging van het aantal ingediende aanvragen VVR als geheel 15% bedraagt en steeg naar 31.320. Vanwege de ongebruikelijke hoogte van de stijging wordt deze nader toegelicht. De stijging wordt voornamelijk veroorzaakt door stijging in het cluster Humanitair niet-tijdelijk. Onder dit cluster vallen de verblijfsdoelen genoemd onder B9 van de Vreemdelingencirculaire, zoals voortgezet verblijf na een vergunning op humanitaire gronden, weder toelating van oud-Nederlanders, verblijf op grond van artikel 8 EVRM en verblijf op grond van de regelingen voor langdurig verblijvende kinderen.
De verhoging van de in- en uitstroom in het cluster Humanitair niet-tijdelijk is het gevolg van de aanvragen in het kader van de Afsluitingsregeling langdurig verblijvende kinderen (hierna: Afsluitingsregeling). Van de 2.760 ingestroomde aanvragen hebben er 2.190 betrekking op de Afsluitingsregeling. Het gaat hierbij om de aanvragen van 1.100 kinderen en 1.090 volwassenen gerelateerd aan deze kinderen.
Het totaal aantal aanvragen is hoger omdat sommige mensen meerdere aanvragen hebben ingediend.

Afgehandelde aanvragen VVR (zonder MVV)	2018	2019	% verschil	Inwilligingspercentage 2019
Uitwisseling	2.070	2.050	↓ 1%	84%
Studie	5.250	5.740	↑ 9%	98%
Arbeid tijdelijk	190	260	↑39%	83%
Arbeid regulier	560	630	↑12%	73%
Kennis & Talent	5.320	5.940	↑12%	83%
Familie & Gezin	12.420	13.700	↑10%	92%
Humanitair tijdelijk	690	970	↑42%	59%
Humanitair niet-tijdelijk	410	2.810	↑583%	40%
Bijzonder verblijf	40	40	↑ 17%	61%
Totaal	**26.940**	**32.130**	**↑19%**	**94%**

Tabel 2.7 *Aantal afgehandelde aanvragen VVR en inwilligingspercentage per verblijfscluster (Bron: IND)*

Uit tabel 2.7 blijkt dat het totaal aantal afgehandelde aanvragen in 2019 met 19% is toegenomen. Ook hier is de afhandeling van de aanvragen in het kader van de Afsluitingsregeling voor een groot deel de oorzaak van de stijging. In 2019 is op alle ingestroomde aanvragen in het kader van de Afsluitingsregeling een beslissing genomen in eerste aanleg. Naast afwijzingen en inwilligingen zijn er ook aanvragen van 170 personen die om andere redenen zijn afgesloten, bijvoorbeeld vanwege een buiten behandelingstelling, een intrekking van de aanvraag of overlijden. In paragraaf 2.2.5 wordt separaat over de afhandeling van de Afsluitingsregeling gerapporteerd.

Brexit

Ter voorbereiding op een mogelijke no-deal Brexit heeft de IND voor 29 maart 2019 47.350 pro actief tijdelijke verblijfsvergunningen verzonden aan alle Britten die zijn ingeschreven in de BRP en die op dat moment vanwege een no deal Brexit scenario hun rechtmatig verblijf op grond van het EU recht zouden verliezen.

Aanvragen voor EU-documenten

	Instroom	Afgehandeld
2018	7.330	5.750
2019	7.770	8.540
% verschil	↑6%	↑49%

Tabel 2.8 *Instroom en afhandelingenaanvragen EU-documenten (Bron: IND)*

EU-documentprocedures per verblijfscluster

Derdelander gezinsleden van EU-burgers (EU-document verplicht) moeten een EU-document aanvragen. Het is geen toelatingsaanvraag maar een aanvraag om een bewijs van het verblijfsrecht op grond van het vrij verkeer van personen. Uit het document blijkt onder welke voorwaarden in Nederland mag worden gewerkt (toegang tot de arbeidsmarkt).
De cijfers over de EU-documenten geven geen inzicht in het totaal aantal EU-burgers dat in Nederland verblijft omdat de aanvraag voor een EU-document voor hen vrijwillig is.[6]

[6] Statistieken over EU-burgers die zich hebben laten inschrijven in de BRP in Nederland zijn beschikbaar bij het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS).

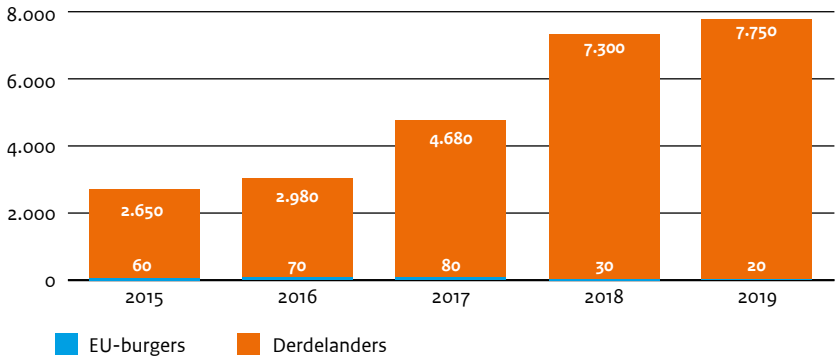

Figuur 2.4 *Aantal ingediende aanvragen EU-document naar nationaliteitsgroep en per jaar (Bron: IND).*

In figuur 2.4 is onderscheid gemaakt tussen de beide nationaliteitsgroepen die een EU-document kunnen aanvragen. Het aantal EU-burgers dat een EU-document aanvraagt is vanaf 2014 laag.

	2018	2019	% verschil
EU-burgers	30	20	↓42%
Derdelanders	7.300	7.750	↑6%
Totaal	**7.330**	**7.770**	**↑6%**

Tabel 2.9 *Aantal ingediende aanvragen voor EU-document naar nationaliteitsgroep[7] (Bron: IND)*

Tabel 2.9 maakt verder duidelijk dat het aantal aanvragen van derdelanders voor het EU-document stijgt. In 2019 was het inwilligingspercentage bij derdelanders 79%. Bij EU-burgers was dit 93%.

2.2.2 Visum kort verblijf

In 2019 heeft het ministerie van Buitenlandse Zaken ongeveer 740.000 visa kort verblijf aanvragen behandeld. Ten opzichte van 2018 betreft dit een stijging van 8%.
Qua aantallen aanvragen visum kort verblijf in 2019 vormt de groep aanvragers met de Indiase nationaliteit de grootste groep. Op nummer 2 staat de groep aanvragers met de Chinese nationaliteit, gevolgd door de groepen aanvragers met de Turkse nationaliteit, de Filipijnse nationaliteit en de Russische nationaliteit.

De grootste stijger in 2019 ten opzichte van 2018 op het gebied van aanvragen visum kort verblijf betreft – procentueel gezien – mensen met de Indiase nationaliteit.

De helft (50%) van de wereldwijde aanvragers komt met een toeristisch verblijfsdoel. Met respectievelijk 19% en 18% volgen de verblijfsdoelen commercieel en familiebezoek. Daarna volgen de verblijfsdoelen professionele redenen (9%) en overig (4%).

[7] Vanaf tweede helft 2017 derdelanders inclusief aanvragen verzorgende ouder bij kind, op grond van Chavez-Vilchez arrest.

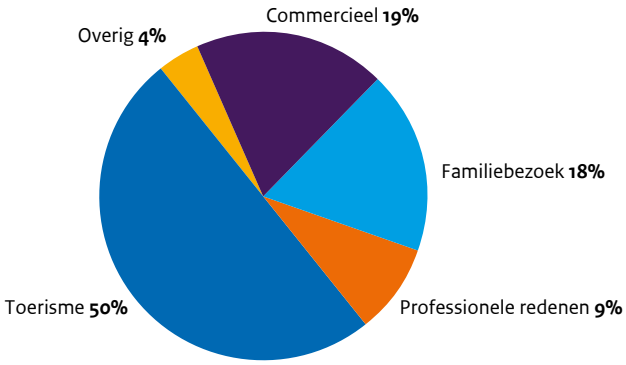

Figuur 2.5 *Ingediende aanvragen visum kort verblijf per verblijfsdoel 2019 (Bron: BZ)*

2.2.3 Wettelijke beslistermijnen reguliere procedures

	2018	2019
TEV	93%	96%
VVR (zonder MVV)	94%	88%
EU-documenten	85%	70%

Tabel 2.10 *Percentages binnen wettelijke termijn beslist (Bron: IND)*

In 2019 is 96%van de TEV-aanvragen, 88% van de VVR (zonder MVV) aanvragen en 70% van de EU-document aanvragen binnen de wettelijke termijn beslist.

2.2.4 Definitieve Regeling langdurig verblijvende kinderen

De Regeling langdurig verblijvende kinderen is op 1 februari 2013 in werking getreden. De regeling bestond uit een overgangsregeling ("het kinderpardon"), die tot 1 mei 2013 liep, en een definitieve, doorlopende regeling (hierna: Definitieve Regeling). In deze paragraaf wordt gerapporteerd over de Definitieve Regeling. De Definitieve Regeling is op 29 januari 2019 beëindigd.

	Aanvragen	Afgehandeld	Ingewilligd VVR in eerste aanleg en bezwaar	Afgewezen
2013 vanaf 1 feb	880	640	30	570
2014	470	540	40	520
2015	440	510	30	450
2016	270	270	<5	260
2017	100	140	10	110
2018	90	100	10	70
2019	5	15	0	10
Totaal	**2.250**	**2.220**	**130**	**1.980**

Tabel 2.11 *Instroom en uitstroom aanvragen voor de Definitieve Regeling langdurig verblijvende kinderen[8] (Bron: IND)*

[8] De aantallen in de tabel betreffen zowel hoofdpersonen als de gezinsleden en maken onderdeel uit van de aantallen VVR die in paragraaf 2.2.1 zijn toegelicht.

2.2.5 Afsluitingsregeling langdurig verblijvende kinderen

Op 29 januari 2019 is de Definitieve Regeling beëindigd. Daarbij zijn overgangsmaatregelen voor langdurig verblijvende kinderen aangekondigd. De overgangsmaatregelen zijn uitgewerkt in de Afsluitingsregeling langdurig verblijvende kinderen (hierna: Afsluitingsregeling). In het kader van de Afsluitingsregeling heeft de IND zowel een gedeelte van eerdere afwijzingen op grond van de Definitieve Regeling (ambtshalve) herbeoordeeld als nieuwe aanvragen beoordeeld.

	Inwilligingen		Afwijzing		Overige afdoening[9]		Totaal
	Kind	Volwassene	Kind	Volwassene	Kind	Volwassene	
Herbeoordeling	240	210	30	30		<5	500
Aanvraag	330	290	410	480	90	80	1.690
Totaal	**570**	**500**	**440**	**510**	**90**	**80**	**2.190**

Tabel 2.12 *Instroom en uitstroom aanvragen voor de Afsluitingsregeling langdurig verblijvende kinderen (Bron: IND)*

2.2.6 Discretionaire bevoegdheid

De discretionaire bevoegdheid is de bevoegdheid die de staatssecretaris van Justitie en Veiligheid tot 1 mei 2019 had om een verblijfsvergunning te verlenen wanneer een vreemdeling geen verblijfsvergunning kon krijgen op grond van een bestaand beleidskader. Per 1 mei 2019 is de discretionaire bevoegdheid van de staatssecretaris afgeschaft.

	Verleende vergunningen
2018	90
2019	20
% verschil	↓78%

Tabel 2.13 *Aantal verleende vergunningen op basis van discretionaire bevoegdheid (Bron: IND)*

2.2.7 (Hoger) beroepen

De Vreemdelingenkamer beslist op de beroepen die worden ingediend naar aanleiding van een beslissing in een reguliere procedure. De Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State doet dit voor de ingediende hoger beroepen.

Tabel 2.14 geeft de aantallen weer van de binnengekomen en afgehandelde (hoger) beroepszaken inclusief voorlopige voorzieningen.

	Beroep		Hoger beroep	
	Instroom	Afgehandeld	Instroom	Afgehandeld
2018	10.960	10.740	1.570	1.320
2019	10.900	10.150	1.740	1.840
% verschil	↓1%	↓5%	↑17%	↑38%

Tabel 2.14 *In- en uitstroom (hoger) beroepszaken (inclusief voorlopige voorzieningen) (Bron: RvdR/RvS)*

[9] Onder overige afdoeningen wordt verstaan een intrekking door de vreemdeling van de aanvraag, buitenbehandelingstelling van de aanvraag omdat geen leges zijn betaald of overlijden van de vreemdeling

Het aantal ingediende beroepen in de reguliere toelatingsprocedure is in 2019 vrijwel gelijk als in 2018. Op peildatum 31 december 2019 bedroeg de gemiddelde doorlooptijd in beroepszaken over 2019 23 weken. Een jaar eerder was dit ook 23 weken.

Zowel het aantal ingediende hoger beroepszaken als het aantal afgehandelde hoger beroepszaken is ten opzichte van vorig jaar fors gestegen (respectievelijk 17% en 38%). De gemiddelde doorlooptijd van hoger beroepszaken was op peildatum 31 december 2019, 25 weken. Het jaar daarvoor was dit nog 20 weken. De werkvoorraad is afgenomen.

2.2.8 Naturalisatie

Het aantal aanvragen naturalisatie is in 2019 aanzienlijk toegenomen ten opzichte van 2018. Deze stijging is te verklaren door de toename van naturalisatieverzoeken van Syriërs en Eritreeërs die ten tijde van de hoge asielinstroom een asielvergunning hebben gekregen.

Naturalisatie	2018	2019
Aanvragen	26.080	44.400
Beslissingen	22.410	27.090
Inwilligingen	96%	97%

Tabel 2.15 *In- en uitstroom Naturalisatieverzoken (Bron: IND)*

2.2.9 Toets of er sprake is van een schrijnende situatie

Gelijktijdig met de afschaffing van de discretionaire bevoegdheid heeft de hoofddirecteur van de Immigratie- en Naturalisatiedienst het mandaat gekregen om in de eerste procedure te toetsen of er sprake is van schrijnende situatie die verblijf rechtvaardigt. Indien dit aan de orde is, krijgt de vreemdeling verblijf op grond van artikel 3.6ba Vreemdelingenbesluit (de toets aan een schrijnende situatie). De nieuwe werkwijze houdt in dat de IND sinds 1 mei 2019 in alle eerste aanvragen die in Nederland worden ingediend, ambtshalve toetst of er sprake is van een schrijnende situatie. Het is niet mogelijk hiertoe een aanvraag in te dienen, zoals dat voorheen wel mogelijk was op grond van de discretionaire bevoegdheid. Omdat de IND enkel ambtshalve toetst, wordt niet geregistreerd in hoeveel zaken de vreemdeling een beroep heeft gedaan op een schrijnende situatie. De IND registreert uitsluitend het aantal vergunningen dat uiteindelijk op basis van artikel 3.6ba Vb is verleend.

	Verleende vergunningen
2018	nvt
2019	<5
% verschil	nvt

Tabel 2.16 *Aantal verleende vergunningen op basis van schrijnendheid (Bron: IND)*

3
Asiel

3.1 Hoe verloopt een asielaanvraag?

Een vreemdeling die in Nederland bescherming wil vragen omdat hij in zijn eigen land gevaar loopt, kan een asielaanvraag indienen bij de IND. De IND behandelt de asielaanvragen in eerste instantie in de algemene asielprocedure (AA) van acht dagen. Als meer tijd nodig blijkt, wordt de aanvraag verder behandeld in de verlengde asielprocedure (VA). Gedurende de asielprocedure verzorgt het COA de opvang van de vreemdeling. Als de IND de aanvraag inwilligt, ontvangt een vreemdeling een verblijfsvergunning asiel. Hij of zij verruilt de opvang dan voor een huis dat één van de Nederlandse gemeenten aan hem toewijst. Op het moment dat een vreemdeling een afwijzing ontvangt op zijn aanvraag, wordt het dossier overgedragen aan de DT&V die start met een terugkeertraject. Met de onherroepelijke afwijzing vervalt het recht op opvang. In Nederland is de asielprocedure gedifferentieerd naar een zogeheten sporenbeleid, waarbij voor specifieke groepen asielzoekers aparte procedures (sporen) worden toegepast. Het sporenbeleid bestaat in de praktijk uit drie sporen, te weten een spoor voor Dublinclaimanten (spoor 1), voor asielzoekers afkomstig uit een veilig land van herkomst of die reeds elders in de EU bescherming hebben (spoor 2) en de 8-daagse AA procedure (spoor 4). Wanneer de IND de aanvraag afwijst kan de vreemdeling hiertegen beroep aantekenen bij de rechtbank en eventueel vervolgens hoger beroep bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State. Een vreemdeling kan na afwijzing van zijn asielaanvraag redenen hebben om een nieuwe aanvraag in te dienen.

3.2 Kerncijfers

3.2.1 Aanvragen en beslissingen

De asielinstroom in Nederland bestaat uit het aantal ingediende asielaanvragen. Dit betreft zowel eerste aanvragen (inclusief geboorten) als tweede en volgende aanvragen. Ook nareizende gezinsleden van houders van een zelfstandige asielvergunning worden als asielinstroom meegeteld. Ook zij leggen beslag op de opvangcapaciteit van het COA. Daarnaast zijn asielzoekers die vanuit een EU-lidstaat naar Nederland zijn overgebracht weergegeven (herplaatsing). Tenslotte zijn ook de vluchtelingen die in het kader van hervestiging naar Nederland zijn overgebracht in het overzicht opgenomen (hervestiging).

In 2019 daalde de totale asielinstroom licht. Wanneer de herplaatsing en hervestiging worden meegeteld, daalde de instroom naar 31.360, ten opzichte van 31.790 in het jaar 2018. Het aantal nareizigers daalde van 6.460 in 2018 naar 4.180 in 2019. De daling in het aantal nareizigers vindt zijn oorsprong in het lagere aantal inwilligingen van eerste aanvragen in voorgaande perioden.

Het aantal tweede en volgende aanvragen neemt ook af. Het aantal daalde met 24% ten opzichte van vorig jaar. Zie tabel 3.1 en figuur 3.1.

In 2019 zijn 10 personen herplaatst en zijn 1.920 personen hervestigd.
Het inwilligingspercentage bij eerste aanvragen ligt in 2019 op 25%.

	Totaal	Eerste aanvragen	Tweede en volgende aanvragen	Nareizigers	Herplaatsing	Hervestiging
2018	31.790	20.350	3.560	6.460	160[10]	1.250
2019	31.360	22.530	2.720	4.180	10	1920
% verschil	↓1%	↑11%	↓24%	↓35%	↓95%	↑53%

Tabel 3.1 *Asielinstroom totaal en uitgesplitst naar type aanvraag, Nareizigers, herplaatste asielzoekers en hervestigde vluchtelingen tellen mee als asielinstroom op het moment van aankomst in Nederland. (Bron: IND)*

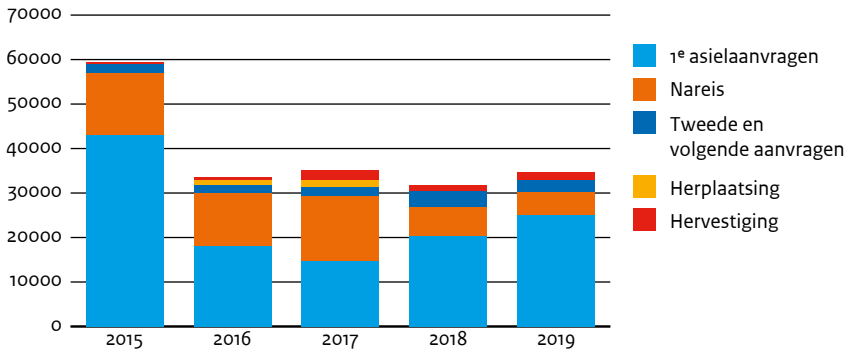

Figuur 3.1 *Totale asielinstroom per jaar (Bron: IND)*

[10] In september 2015 heeft de Raad van de Europese Unie twee opeenvolgende besluiten genomen om (tijdelijke) hulp te verlenen aan Italië en Griekenland door herplaatsing van asielaanvragers naar andere lidstaten van de EU. Deze besluiten waren telkens geldig voor een periode van twee jaar.

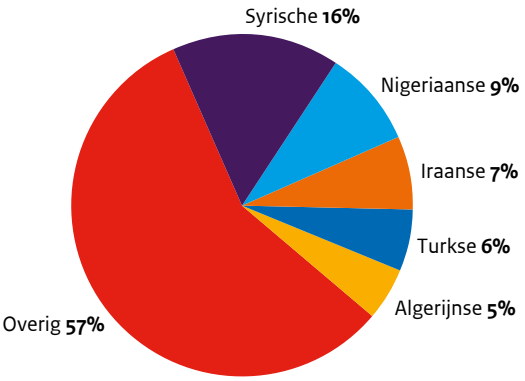

Figuur 3.2 *Top-5 nationaliteiten eerste asielaanvragen 2019 (Bron: IND)*

In 2019 werden de meeste eerste asielaanvragen door Syriërs ingediend. Op de tweede plaats volgden de Nigerianen en op de derde plaats de Iraniërs. (zie figuur 3.2)

MVV Nareis

Iemand met een asielvergunning kan voor één of meerdere kerngezinsleden een MVV-nareisaanvraag doen, of het gezinslid kan dit doen bij een ambassade in het land van herkomst. Nadat de MVV-nareisaanvraag is ingewilligd, kan het gezinslid Nederland inreizen. Sinds 1 januari 2014 krijgen nareizigers de afgeleide asielvergunning (na een inwilliging op de MVV-nareisaanvraag) ambtshalve verleend.

In 2019 voldeed 66% van de afgehandelde MVV-nareisaanvragen in eerste aanleg aan de voorwaarden en werd ingewilligd. Nadat de MVV is ingewilligd heeft het gezinslid 90 dagen de tijd om de MVV op de diplomatieke post op te halen en daarna 90 dagen de tijd om Nederland in te reizen. Het totaal aantal inwilligingen (voor de volledigheid inclusief het aantal MVV's dat na een gegrond bezwaar is verleend) geeft daarmee een indicatie van het aantal gezinsleden van asielvergunninghouders dat naar Nederland komt. Tabel 3.2 laat zien dat het totaal aantal inwilligingen in 2019 met 22% daalde ten opzichte van 2018. De IND heeft in de verslagperiode in 59% van de MVV-nareisaanvragen in eerste aanleg binnen de wettelijke termijn beslist. In 2018 was dit percentage 55%.

	Aantal ingediende aanvragen MVV nareis	Aantal ingewilligde aanvragen MVV-nareis, eerste aanleg + bezwaar	Inwilligingspercentage eerste aanleg
2018	6.580	6.050	52%
2019	6.130	4.720	66%
% verschil	↓7%	↓22%	↑27%

Tabel 3.2 *Aantal aanvragen MVV nareis en ingewilligde MVV-nareisaanvragen (eerste aanleg en bezwaar) (Bron: IND)*

Hervestiging

Bij hervestiging gaat het om door de UNHCR voorgedragen personen die van buiten de EU naar Nederland worden overgebracht. Van deze personen is voorafgaand aan het vertrek naar Nederland door de IND vastgesteld dat zij in aanmerking komen voor internationale bescherming. Zij krijgendirect na inreis een asielvergunning (brief Meerjarig beleidskader hervestiging 2016-2019, 30 november 2015, TK 2015–2016, 19 637, nr. 2087).

In 2019 stond hervestiging, net als in 2018, in het teken van de uitvoering van het lopende Europese hervestigingsprogramma (the Commission Recommendation of 27 September 2017, het "50,000" programma). Hieronder vallen zowel het nationale quotum als de hervestiging in het kader van de EU migratiesamenwerking met Turkije (EU-Turkije Verklaring). Nederland heeft in 2019 missies uitgevoerd naar Niger (m.n. Eritrese vluchtelingen), Jordanië (m.n. Syrische vluchtelingen), Egypte (m.n. vluchtelingen afkomstig uit Sub-Sahara Afrika) en Turkije (Syrische vluchtelingen).

Herplaatsing:

Onder Raadsbesluit 2016-1-1/1523 en Raadsbesluit 2016-1/1601 herplaatste Nederland tot en met maart 2018 asielzoekers vanuit Griekenland en Italië. Deze asielzoekers dienden bij aankomst in Nederland een asielverzoek in. Deze aanvragen werden niet standaard ingewilligd. In januari 2019 nam Nederland 6 personen van de Sea Watch 3 op. Deze personen zijn opgenomen onder de noemer "herplaatsing" (Het betreft dus geen herplaatsing zoals vastgesteld in de eerder genoemde Raadsbesluiten, maar wel het overbrengen van een asielzoeker vanuit een EU lidstaat naar Nederland).

	Hervestiging	Hervestiging Turkije 1:1	Herplaatsing
2018	520	700	140
2019	720	1.180	10

Tabel 3.3 *Aantal hervestigde vluchtelingen en herplaatste asielzoekers (Bron: IND)*

Beslissingen eerste asielaanvragen

In tabel 3.4 wordt het aantal afgehandelde eerste aanvragen getoond, uitgesplitst in het aantal inwilligingen, afwijzingen en het aantal overige afdoeningen.

	Inwilliging	Afwijzing	Overig	Totaal beslissingen	Inwilligings-percentage
2018	3.170	11.090	710	14.970	21%
2019	4.510	12.800	880	18.190	25%

Tabel 3.4 *Aantal afgehandelde eerste aanvragen, uitgesplitst naar afdoening (Bron: KMI+)*

	Totaal verleende asielvergun-ningen	Vanuit eerste asiel-aanvragen	Vanuit herhaalde asiel-aanvragen	Vanuit herplaat-sing	Vanuit herves-tiging	Vanuit zij-instroom[11]	Ingereisde nareizigers
2018	12.540	3.170	360	140	1.230	1.190	6.470
2019	11.920	4.500	350	10	1.880	1.000	4.180

Tabel 3.5 *Aantal verleende asielvergunningen (Bron: KMI+)*

[11] Zaken die zijn terugverwezen door de rechter.

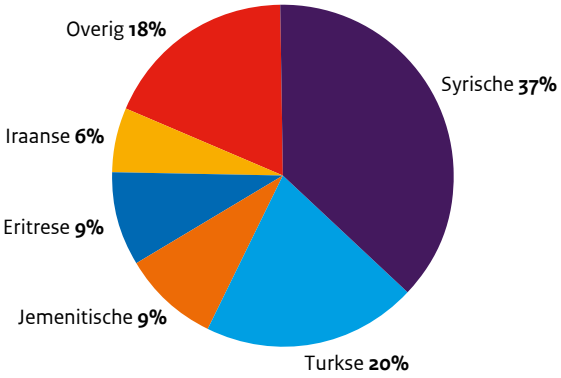

Figuur 3.3 *Top-5 nationaliteiten inwilligingen eerste asielaanvragen 2019 (Bron: IND)*

Doorlooptijden

De doorlooptijd van een asielaanvraag is de periode tussen de aanmelding van een asielzoeker bij de Afdeling Vreemdelingenpolitie, Identificatie en Mensenhandel (AVIM), oftewel de juridische startdatum, en het eerste besluit van de IND op het asielverzoek. Deze periode komt overeen met de definitie van de wettelijke beslistermijn van een asielaanvraag[12]. In tabel 3.6 wordt voor de verschillende afhandelingssporen van asielaanvragen de gemiddelde doorlooptijden weergegeven zoals deze gelden voor de in de rapportage periode afgehandelde asielaanvragen. Tevens is in deze tabel aangegeven welk percentage binnen de wettelijke beslistermijn van 6 maanden is afgehandeld[13].

Spoor	Gemiddelde doorloop-tijd van de uitstroom (in weken)	Percentage beslist binnen wettelijke termijn
Spoor 1	14	*Zie voetnoot
Spoor 2	4	99%
Spoor 4 AA	29	44%
Spoor 4 VA	48	23%

Tabel 3.6 *Gemiddelde doorlooptijd van eerste asielaanvragen per spoor in 2019 (Bron: IND)*

3.2.2 (Hoger) beroepen

De Vreemdelingenkamers behandelen de ingediende beroepen en de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State de hoger beroepen. Tabel 3.7 geeft de aantallen weer van de binnengekomen en afgehandelde (hoger) beroepszaken inclusief voorlopige voorzieningen.

[12] De wettelijke einddatum wordt bepaald aan de hand van de “standaard” wettelijke termijn plus (eventueel) termijnopschortende factoren. Een aanvraag kan dus een doorlooptijd hebben van meer dan 6 maanden en toch nog binnen de wettelijke termijn zijn afgehandeld.

[13] Voor Dublin zaken geldt geen wettelijke beslistermijn. Het betreft immers asielaanvragen die buiten behandeling worden gesteld.

		Beroep		Hoger beroep	
		Instroom	**Afgehandeld**	**Instroom**	**Afgehandeld**
2018	**Totaal**	**15.870**	**15.810**	**5.740**	**5.727**
	AA	6.380	6.240	4.150	4.050
	VA	2.360	3.020	1.590	1.680
	Dublin	7.140	6.550	*	*
2019	**Totaal**	**23.070**	**21.130**	**5.170**	**5.470**
	AA	7.490	6.970	4.400	4.540
	VA	6.050	4.980	770	930
	Dublin	9.530	9.180	*	*
% verschil		**↑45%**	**↑34%**	**↓10%**	**↓5%**

Tabel 3.7 *In- en uitstroom (hoger) beroepszaken (inclusief voorlopige voorzieningen) (Bron: Rvdr/RvS)*
** De Dublin-zaken in hoger beroep worden niet apart weergegeven maar maken onderdeel uit van de VA- en AA-zaken in hoger beroep.*

Het aantal ingediende beroepen is in 2019 met 45% gestegen. Het aantal afgehandelde beroepen steeg met 34%. De stijging is in alle categorieën zichtbaar, maar vooral in de VA zaken. Het betreft hier veelal beroepen op het niet tijdig beslissen. In 2019 bedroeg de gerealiseerde gemiddelde doorlooptijd in beroep voor AA zaken 7 weken, voor Dublin 7 weken en voor VA-zaken 12 weken. In het jaar daarvoor was dit respectievelijk 6, 4 en 24 weken.

Het aantal ingediende hoger beroepszaken is in 2019 gedaald met 10% in vergelijking met 2018. Het aantal afgehandelde hoger beroepen daalde met 5 %.
Voor de hoger beroepszaken gold over 2019 een gemiddelde doorlooptijd van 6 weken voor AA-zaken en 16 weken voor VA-zaken. In het jaar daarvoor was dit voor AA-zaken ook al 6 weken en voor VA-zaken 11 weken.

3.2.3 Doorlooptijden beroep per spoor[14]

Zoals onder 3.1 beschreven geldt sinds 1 maart 2016 een sporenbeleid, waarbij voor specifieke groepen asielzoekers aparte procedures (sporen) worden toegepast.
De opgenomen doorlooptijden voor de rechtbanken en de Raad van State (RvS) naar sporen zijn gegenereerd met behulp van gegevens afkomstig van de IND aangezien de Rechtspraak geen registratie van doorlooptijden naar sporen kent. In deze RVK zijn voor het eerst ook de doorlooptijden per spoor bij de RvS opgenomen. De werkwijze van berekenen van doorlooptijden per spoor zal nog worden aangescherpt, maar deze gemiddelde doorlooptijden geven een goed eerste beeld.

	Gemiddelde doorlooptijd beroep[15]
Spoor 1 beroep Dublin	6 weken
Spoor 2 beroep EU bescherming/ veilig land van herkomst	7 weken
Spoor 4 AA beroep	11 weken
Spoor 4 VA beroep	25 weken[16]

Tabel 3.8 *Gemiddelde doorlooptijd in beroepszaken per spoor in 2019 (Bron: IND)*

[14] De Raad voor de Rechtspraak, Raad van State en de IND kunnen geen oordeel geven over de juistheid van deze gegevens.
[15] In de berekening van deze doorlooptijden zijn de Voorlopige Voorzieningen(VoVo's) niet meegenomen.
[16] In de berekening van deze doorlooptijden zijn de Voorlopige Voorzieningen(VoVo's) en "Beroep niet tijdig beslissen" niet meegenomen.

	Gemiddelde doorlooptijd Hoger Beroep[17]
Spoor 1 Hoger beroep Dublin	6 weken
Spoor 2 Hoger beroep EU bescherming/ veilig land van herkomst	7 weken
Spoor 4 AA Hoger beroep	16 weken
Spoor 4 VA Hoger beroep	16 weken

Tabel 3.9 *Gemiddelde doorlooptijd in Hoger Beroepszaken per spoor in 2019 (Bron: IND)*

3.2.4 Opvang

Gedurende de behandeling van de asielaanvraag heeft de asielzoeker recht op opvang. Het COA verzorgt deze opvang. Voor alleenstaande minderjarige vreemdelingen (amv's) betreft dit in voorkomende gevallen de voogdijinstelling Nidos. De duur van de opvang, en daarmee ook de bezetting, is in beginsel gekoppeld aan de periode dat iemand rechtmatig verblijf in Nederland heeft op grond van de Vreemdelingenwet.
De instroom in de opvang wijkt af van de instroom IND. Dit wordt veroorzaakt doordat niet iedereen die bij de IND instroomt opvang behoeft en doordat bijvoorbeeld kinderen geboren worden in de opvang die niet als instroom IND tellen.

De instroom in de COA-opvang is in de verslagperiode vrijwel gelijk aan de instroom in 2018. De bezetting is op 31 december 2019 27.320. Dit is 21% hoger dan op 31 december 2018.

De verdeling van de bezetting naar verblijfsduur is procentueel veranderd ten opzichte van vorig jaar (zie tabel 3.11). Van personen die op 31 december 2019 in de opvang zaten, zat 68% er korter dan een jaar. Een jaar eerder was dit nog 76%.

	Ontvangen in opvang	Uitgestroomd uit opvang	Bezetting opvang	Waarvan AMV's
2018	36.600	35.070	22.500	710
2019	36.320	31.380	27.320	560
% verschil	↓1%	↓11%	↑21%	↓21%

Tabel 3.9 *Instroom, uitstroom en bezetting van de centrale opvang, inclusief gezinslocaties en vrijheids-beperkende locaties (Bron: COA; peildatum 31 december 2018 en 2019)*

Soort uitstroom	2019
Uitstroom zonder toezicht uit Centrale Opvang	13.410
Uitstroom naar gemeenten	12.540
Uitstroom uit Centrale Opvang t.b.v. aantoonbaar vertrek	3.160
Uitstroom naar bewaring	1.180
Uitstroom naar andere locaties	1.060
Overleden	30
Totaal	**31.380**

Tabel 3.10 *Uitstroom uit de centrale opvang, inclusief gezinslocaties en vrijheidsbeperkende locaties (Bron: COA; peildatum 31 december 2019)*

[17] In de berekening van deze doorlooptijden zijn de Voorlopige Voorzieningen(VoVo's) en "Beroep niet tijdig beslissen" niet meegenomen

De COA-uitstroom "uitstroom zonder toezicht" overlapt niet volledig met het vertrek zonder toezicht waarover de RVK rapporteert in hoofdstuk 6 ('Vertrek'). Zo kunnen vreemdelingen die de COA-opvang verlaten nog voor de IND een besluit neemt worden niet opgenomen in de caseload van de DT&V

Verblijfsduur	< 1 jaar	1-2 jaar	2-3 jaar	3-4 jaar	4-5 jaar	> 5 jaar
2018	17.200	2.250	820	1.100	310	820
2018	76%	10%	4%	5%	1%	4%
2019	18.690	6.030	890	460	640	600
2019	68%	22%	3%	2%	2%	2%

Tabel 3.11 *Aantallen en percentages personen in de centrale opvang (inclusief gezinslocaties en vrijheidsbeperkende locaties) naar verblijfsduur in 2017 en 2018 (Bron: COA; peildatum 31 december 2018 en 2019)*

	Vergunninghouders in opvang
2018	4.600
2019	5.240
% verschil	↑15%

Tabel 3.12 *Bezetting vergunninghouders in de centrale opvang (Bron: COA; peildatum 31 december 2018 en 2019)*

Het asielproces brengt verplaatsingen met zich mee voor de betrokken vreemdelingen. Ook vinden er verhuizingen plaats, bijvoorbeeld vanwege het sluiten van een locatie of op eigen verzoek van de vreemdeling. In onderstaande tabel worden de verhuisbewegingen weergegeven van minderjarige kinderen die onderdeel zijn van een gezin. De verplaatsing van de centrale ontvangstlocatie (COL) naar de procesopvanglocatie (POL) en van de Pol naar een asielzoekerscentrum zijn onderdeel van de procedure en worden daarom in onderstaande aantallen niet meegenomen.

	Totaal aantal verhuizingen	Op eigen verzoek	Op initiatief COA	Sluiting centrum	Gedwongen
2018	2.930	980	1.470	450	30
2019	2.540	690	1.650	200	<5
% verschil	↓13%	↓30%	↑12%	↓57%	↓87%

Tabel 3.13 *Aantal verhuisbewegingen van minderjarige kinderen die onderdeel zijn van een gezin*[18] *(Bron: COA)*

Het totaal aantal verhuisbewegingen van gezinnen met minderjarige kinderen is gedaald ten opzichte van 2018. Deze daling vindt zijn oorzaak in het feit dat enerzijds minder bewegingen plaatsvonden op eigen verzoek van de betrokkenen en anderzijds minder verhuizingen noodzakelijk waren als gevolg van sluitingen van centra. Het aantal verhuisbewegingen op initiatief COA is gestegen.
Gedwongen betekent in dit geval een 'niet vrijwillige overplaatsing': Het COA heeft op basis van de Rva (Regeling verstrekking asielzoekers) de bevoegdheid om bewoners/asielzoekers door en over te plaatsen. Deze bevoegdheid wordt soms gebruikt om spanningen op een locatie te voorkomen. Wanneer bemerkt wordt dat binnen een groep bewoners de spanning oploopt, kan het verstandig zijn om een bewoner naar een andere locatie over te plaatsen, bijvoorbeeld die asielzoeker die een grote (negatieve) invloed heeft op de andere bewoners.

[18] Op dit moment vindt een herijking plaats van de wijze van rapporten over het aantal verhuisbewegingen van minderjarige kinderen. De uitkomst van deze herijking wordt separaat gedeeld en zal in een volgende RVK worden verwerkt

Daarnaast kan een gedwongen verhuizing worden opgelegd bij een overlast veroorzakende situatie. De 'dader' wordt dan naar een andere locatie overgeplaatst.

3.2.5 Asielinstroom in de Europese Unie van januari tot en met november 2019[19]

De 28 EU-lidstaten hebben in de periode januari-november 2019 ruim 601.000 eerste asielaanvragen geregistreerd. In deze periode zijn 64.210 asielaanvragen ingetrokken. Dit aantal kan niet zonder meer afgetrokken worden van de geregistreerde asielaanvragen, omdat er rekening gehouden moet worden met dubbeltellingen.

In deze periode voert Duitsland (1) de lijst aan van de landen met het hoogste aantal asielaanvragen met een aandeel van 22%, gevolgd door Frankrijk (2) en Spanje (3).

Griekenland (14.680) en Italië (13.120) registreerden in deze periode de meeste intrekkingen.

Opvallende stijger in de periode januari-november 2019 ten opzichte van dezelfde periode vorig jaar is Spanje (+111%). Het betreft hier met name asielaanvragen van Venezolanen. Opvallende dalers zijn onder andere Italië (-37%) en Duitsland (-23%).
Nederland registreerde een daling van 6%. De gemiddelde stijging over alle lidstaten was 2%.

De meest voorkomende herkomstnationaliteiten in de periode januari-november 2019 voor de gehele EU zijn: Syrië (12%), Afghanistan (8%), Venezuela 7%, Irak (5%), Colombia 5%, Turkije 4%, Pakistan (4%), Iran (4%), Nigeria (3%) en Albanië (3%).
In de periode januari-november 2019 ontving Cyprus de meeste asielaanvragen per 1.000 inwoners (12,29), gevolgd door Malta (7,55), Griekenland (6,22) en Luxemburg (3,29).
In dezelfde periode ontving Nederland 1,19 asielaanvragen per 1.000 inwoners.
Het EU-gemiddelde was 1,17. Nederland staat hiermee op de elfde plaats.

[19] Nog niet alle lidstaten hadden op de peildatum de cijfers over november 2019 beschikbaar.

EU-lidstaat	Aantal asiel aanvragen	% asiel van het totaal	Aantal inwoners	Asielaanvragen per 1.000 inwoners
Duitsland	134.085	22,306%	83.019.213	1,62
Frankrijk	109.245	18,17%	67.012.883	1,63
Spanje	104.690	17,41%	46.937.060	2,23
Griekenland	66.715	11,10%	10.724.599	6,22
Verenigd Koninkrijk	40.495	6,74%	66.647.112	0,61
Italië	32.395	5,39%	60.359.546	0,54
Zweden	21.320	3,55%	10.230.185	2,08
België	21.245	3,53%	11.455.519	1,85
Nederland	20.640	3,43%	17.282.163	1,19
Cyprus	10.765	1,79%	875.899	12,29
Oostenrijk	9.725	1,62%	8.858.775	1,10
Ierland	4.450	0,74%	4.904.240	0,91
Malta	3.725	0,62%	493.559	7,55
Slovenië	3.455	0,57%	2.080.908	1,66
Polen	2.550	0,42%	37.972.812	0,07
Finland	2.220	0,37%	5.517.919	0,40
Denemarken	2.080	0,35%	5.806.081	0,36
Luxemburg	2.020	0,34%	613.894	3,29
Bulgarije	1.995	0,33%	7.000.039	0,28
Roemenië	1.875	0,31%	19.414.458	0,10
Portugal	1.540	0,26%	10.276.617	0,15
Tsjechië	1.470	0,24%	10.649.800	0,14
Kroatië	1.075	0,18%	4.076.246	0,26
Litouwen	520	0,09%	2.794.184	0,19
Hongarije	430	0,07%	9.772.756	0,04
Slowakije	200	0,03%	5.450.421	0,04
Litouwen	165	0,03%	1.919.968	0,09
Estland	90	0,01%	1.324.820	0,07
Totaal	**601.180**	**100%**	**590.600**	**1,17**

Tabel 3.14 *Totaal aantal door derdelanders ingediende asielaanvragen in de EU (januari 2019 tot en met november 2019) (Bron: Eurostat 1/02/2020)*

4
Geweigerd aan de grens

4.1 Wat gebeurt er met toegangsgeweigerden?

Personen die het Schengengebied via Nederland willen in- of uitreizen passeren een grensdoorlaatpost en ondergaan een persoonscontrole om vast te stellen of zij aan de toegangsvoorwaarden voldoen zoals vastgesteld in de Schengengrenscode.
Deze grenscontrole wordt uitgevoerd door de KMar of, in het havengebied Rotterdam, door de Zeehavenpolitie (ZHP).
Naast het uitvoeren van persoonscontroles op de doorlaatposten bewaken de KMar en de ZHP het gehele Schengen-buitengrensgebied, dat bestaat uit de maritieme kuststrook, haventerreinen en luchthavens, teneinde illegale grensoverschrijding en criminaliteit buiten de doorlaatposten te voorkomen en te bestrijden. Als een persoon de toegang wordt geweigerd, heeft hij in beginsel de verplichting direct terug te keren naar het land van vertrek, het land van herkomst of een ander land waar de toegang is gewaarborgd.

De groep toegangsgeweigerden valt uiteen in de volgende categorieën:

- Vreemdelingen die direct na weigering terugreizen op een claim bij de aanvoerende luchtvaartmaatschappij of rederij.
- Vreemdelingen die terugkeren na afhandeling van een strafrechttraject. Indien sprake is van een straf van langer dan vier maanden, dan draagt de KMar de zaak over aan de DT&V.
- Vreemdelingen die direct na aankomst aan de buitengrens te kennen geven een asielaanvraag in te willen dienen. De KMar/ZHP draagt hun zaak over aan de IND.[20] Als na de grensprocedure nog nader onderzoek nodig is, worden zij toegelaten tot het grondgebied. Voor gezinnen met minderjarige kinderen, die te kennen geven een asielaanvraag in te dienen geldt een aparte werkwijze. Zij krijgen aan de grens een gezinsscreening[21]. Indien uit de gezinscreening blijkt dat er geen sprake is van een ongeloofwaardige familieband, dan wel van vermoedens van kindersmokkel, mensenhandel of signalen van schending van de openbare orde, worden zij toegelaten tot het grondgebied en doorverwezen naar het aanmeldcentrum in Ter Apel om de asielprocedure te doorlopen. In geval van (een vermoeden van) mensenhandel worden de gestelde ouders in grensdetentie geplaatst en worden de minderjarige kinderen onder voogdij geplaatst. Alleenstaande minderjarige asielzoekers worden nooit in grensdetentie geplaatst.

[20] Vanaf 20 juli 2015 is de herziene procedurerichtlijn van kracht waarbij de toegangsweigering in geval van een asielaanvraag wordt uitgesteld.
[21] De grensscreening wordt sinds 1 september 2014 uitgevoerd, Tweede Kamer 2013-2014, 19 637, nr. 1827.

- Vreemdelingen voor wie directe terugkeer niet mogelijk is en die geen asielkaanvraag doen. De KMar/ZHP draagt hun zaak over aan de DT&V. De KMar en de DT&V hebben specifieke afspraken gemaakt over, onder andere, vreemdelingen zonder geldige reispapieren, vreemdelingen met medische problematiek of alleenstaande minderjarige vreemdelingen (AMV's) (deze categorie is niet opgenomen in tabel 4.1).

4.2 Kerncijfers

	Instroom	Afhandeling	
	Toegangsgeweigerden	Direct terug	Asielaanvraag
2018	3.400	2.500	860
2019	3.860	3.000	920
% verschil	↑14%	↑20%	↑7%

Tabel 4.1 *Aantallen in- en uitstroom, uitgesplitst naar soort afhandeling (Bron: KMar/ZHP)*

Het aantal toegangsgeweigerden steeg met 14% in vergelijking met 2018. Het aantal personen dat direct is teruggestuurd is direct gerelateerd aan het aantal toegangsgeweigerden. Een toegangsgeweigerde wordt in principe direct teruggestuurd naar het land van herkomst, tenzij asiel wordt aangevraagd. Het aantal toegangsgeweigerden dat een asielaanvraag indient is gestegen.

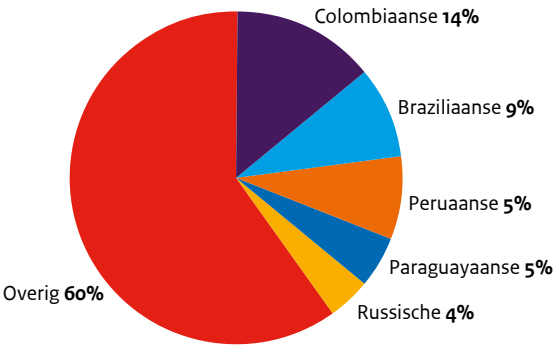

Figuur 4.1 *Top-5 nationaliteiten toegangsgeweigerden 2019 (exclusief personen die asiel aanvragen) (Bron: KMar/ZHP)*

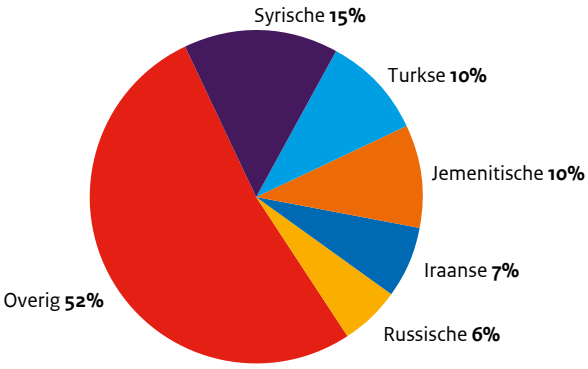

Figuur 4.2 *Top-5 nationaliteiten asielaanvragen na toegangsweigering 2019 (Bron: KMar/ZHP)*

Figuur 4.1 geeft de top-5 nationaliteiten weer voor de categorie ‘reguliere weigering’. Dit zijn alle geweigerde vreemdelingen, uitgezonderd die vreemdelingen die direct aansluitend asiel aanvragen. Van deze laatste groep is in figuur 4.2 de top-5 nationaliteiten gegeven.

5
Toezicht op legaal verblijf

5.1 Hoe verloopt het proces van toezicht tot vertrek?

De politie en de KMar voeren toezichtstaken uit in het kader van het bestrijden van illegaliteit in de vorm van binnenlands toezicht. Dit betreft ook (mobiel) toezicht nabij de binnengrenzen en (mobiel) toezicht op de haventerreinen. Binnenlands vreemdelingen-toezicht is bedoeld om (on)rechtmatigheid van een verblijf vast te stellen. Hiertoe kunnen personen worden staande gehouden en kan een identiteitsonderzoek worden verricht.
Als een persoon onrechtmatig in Nederland verblijft, moet hij vertrekken. Dat kan direct na het vaststellen van het onrechtmatig verblijf, maar vreemdelingen kunnen ook een toezichts-maatregel opgelegd krijgen. De politie en de KMar dragen de dossiers over aan de DT&V. In het uiterste geval kan de vreemdeling in bewaring gesteld worden. DJI draagt zorg voor de personen in vreemdelingenbewaring en de DT&V regisseert het vertrek uit Nederland.
De vreemdelingen in bewaring kunnen beroep aantekenen bij de rechtbank tegen hun inbewaringstelling en hoger beroep bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State. Tevens kan beroep ingesteld worden bij de rechtbank tegen de voortduring van de bewaring en de eventuele verlenging van de bewaring.

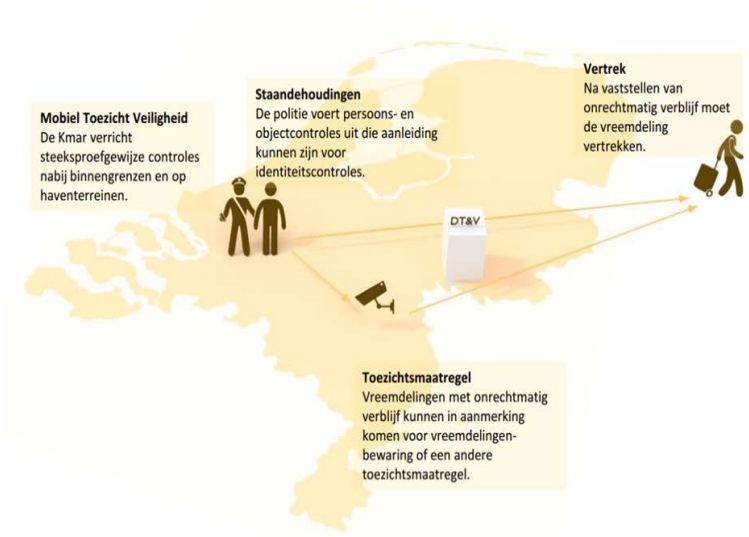

5.2 Kerncijfers

5.2.1 Mobiel Toezicht Veiligheid KMar

De KMar controleert steekproefsgewijs personen nabij de binnengrenzen van het Schengengebied, op basis van informatie of ervaringsgegevens, (Mobiel Toezicht Veiligheid of MTV). Het aantal uitgevoerde controles is toegenomen ten opzichte van 2018.

	Aantal persoonscontroles	Aangetroffen personen zonder rechtmatig verblijf
2018	116.700	610
2019	135.810	660
% verschil	↑16%	↑9%

Tabel 5.1 *Persoonscontroles in het kader van Mobiel Toezicht Veiligheid (MTV) (Bron: KMar)*

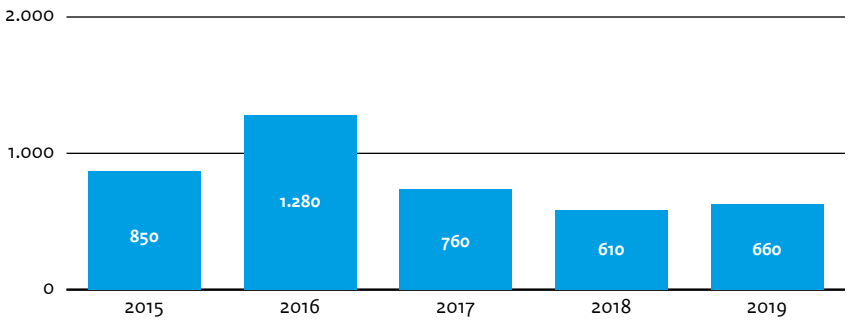

Figuur 5.1 *Aantal aangetroffen personen zonder rechtmatig verblijf in het kader van MTV (bron: KMar)*

Vreemdelingen zonder rechtmatig verblijf die de KMar in het kader van MTV aantreft krijgen toezichtsmaatregelen opgelegd. Van de toezichtsmaatregelen is vreemdelingenbewaring het uiterste middel; lichtere maatregelen worden indien mogelijk opgelegd. Daar waar mogelijk reizen vreemdelingen onder toezicht terug naar Duitsland of België. De MTV-inzet langs de Belgische en Duitse grens is gedurende heel 2019 uitgevoerd op hetzelfde geëxtensiveerde niveau dat sinds medio 2017 is ingezet. Dit is het gevolg van aanhoudende prioritering van KMar-inzet aan de Schengen buiten-grenzen.

	Niet aantoonbaar vertrek (aanzegging tot vertrek na MTV)	Aantoonbaar gedwongen vertrek
2018	150	180
2019	90	190
% verschil	↓45%	↑10%

Tabel 5.2 *Vertrek na aantreffen zonder rechtmatig verblijf in het kader van MTV (Bron: KMar)*

5.2.2 Binnenlands vreemdelingentoezicht

De politie houdt toezicht door onder andere het uitvoeren van persoons- en objectgerichte controles. Voor deze controles geldt de volgende prioritering:

- Criminele vreemdelingen (al dan niet onrechtmatig in Nederland);
- Vreemdelingen die de openbare orde verstoren of anderszins overlast veroorzaken;
- Uitgeprocedeerde en/of onrechtmatig verblijvende vreemdelingen die geen overlast veroorzaken en/of crimineel zijn.

De persoons- en objectgerichte controles kunnen onder andere aanleiding geven om een identiteitsonderzoek uit te voeren. De politie kan naar aanleiding daarvan de vreemdeling een toezichtmaatregel opleggen ter fine van zijn of haar vertrek, indien na een identiteitsonderzoek blijkt dat een vreemdeling geen rechtmatig verblijf in Nederland heeft, of dat de identiteit en/of nationaliteit van de vreemdeling nog niet vastgesteld kan worden.

	Aantal objectgerichte controles	Aantal persoonsgerichte controles	% personen aangetroffen bij persoonscontroles
2018	1.450	4.320	20%
2019	980	3.900	27%
% verschil	↓32%	↓10%	↑7%

Tabel 5.3 *Objectgerichte controles, persoonsgerichte controles door de Afdeling Vreemdelingen, Identiteit en Mensenhandel (AVIM) en % personen aangetroffen bij persoonscontroles (Bron: NP)*

De politie legt toezichtsmaatregelen op aan vreemdelingen die onrechtmatig in Nederland verblijven. Van de toezichtsmaatregelen is vreemdelingenbewaring het ultimum remedium. Indien mogelijk worden lichtere maatregelen opgelegd.

Een belangrijke indicator voor de opbrengst van het vreemdelingentoezicht is onder andere het aantal van daaruit gestarte terugkeertrajecten. De politie registreerde in 2019 onderstaande resultaten.

- 2.640 overdrachtsdossiers aan de DT&V als gevolg van maatregelen van bewaring of vanwege strafrechtelijke detentie (VRIS);
- 270 periodieke meldplichten met een overdrachtsdossier aan DT&V;
- 20 overdrachtsdossiers aan DT&V zonder meldplicht;[22]
- 840 terugkeerbesluiten zonder overdrachtsdossier aan DT&V;[23]
- 480 bevelen terugkeerstaat EU-lidstaat.[24]

[22] Hieronder vallen bijvoorbeeld gezinnen met schoolgaande kinderen en vaste verblijfplaats die de politie in beeld heeft. Door de overdracht aan DT&V kunnen vertrekgesprekken worden gestart. Indien betrokkenen zich onttrekken aan vertrekgesprekken dan kan alsnog een meldplicht worden opgelegd.

[23] Dit zijn personen die in het bezit zijn van reisdocumenten en vrijwillig kunnen terugkeren. Deze categorie omvat zowel aantoonbaar vertrek (via de luchthaven) als niet-aantoonbaar vertrek (via de oostelijke en zuidelijke landsgrenzen), in de cijfers van de politie is daarin geen onderscheid te zien.

[24] Dit betreffen vreemdelingen met een verblijfsrecht in een andere EU lidstaat die geen rechtmatig verblijf (meer) hebben in Nederland.

6
Vertrek

6.1 Vertrek in beeld

Wanneer een vreemdeling geen rechtmatig verblijf in Nederland (meer) heeft, is vertrek de volgende stap. In het vertrekproces komen toegang, toezicht, en toelating (regulier en asiel) samen.
Onder 'vertrek' verstaat de migratieketen de volgende twee vertrekcategorieën:

1. *Aantoonbaar vertrek:* de vreemdeling is daadwerkelijk uit Nederland vertrokken.
2. *Niet aantoonbaar vertrek:* er is geen officiële registratie vanuit de ketenpartners mogelijk om te bevestigen dat de vreemdeling Nederland ook daadwerkelijk heeft verlaten.

Onder Aantoonbaar vertrek vallen zowel zelfstandig vertrek onder toezicht als gedwongen vertrek.

- *Zelfstandig vertrek onder toezicht:* is het zelfstandig ondersteund vertrek van een vreemdeling uit Nederland, al dan niet vanuit de alternatieve toezichtmaatregelen of vreemdelingenbewaring.
- *Gedwongen vertrek* is het vertrek van niet (meer) rechtmatig in Nederland verblijvende vreemdelingen met behulp van de sterke arm.

Onder Niet aantoonbaar vertrek valt zelfstandig vertrek zonder toezicht.

- *Zelfstandig vertrek zonder toezicht*: de vreemdeling is niet meer aanwezig op het laatst bekende adres, maar het daadwerkelijke vertrek is niet aantoonbaar. Gedacht kan worden aan een vreemdeling die zich niet meer beschikbaar houdt voor de meldplicht, een vreemdeling waarvan bij een adrescontrole blijkt dat hij of zij daar niet meer verblijft of een vreemdeling die een aanzegging heeft gehad Nederland te verlaten.

Vreemdelingen die uit Nederland vertrekken, vertrekken bij voorkeur naar het land van herkomst. Vertrek kan ook plaatsvinden naar een derde land waar de toegang is gewaarborgd. Dit kan een andere EU-lidstaat zijn, bijvoorbeeld bij vertrek in het kader van de Dublin-verordening.

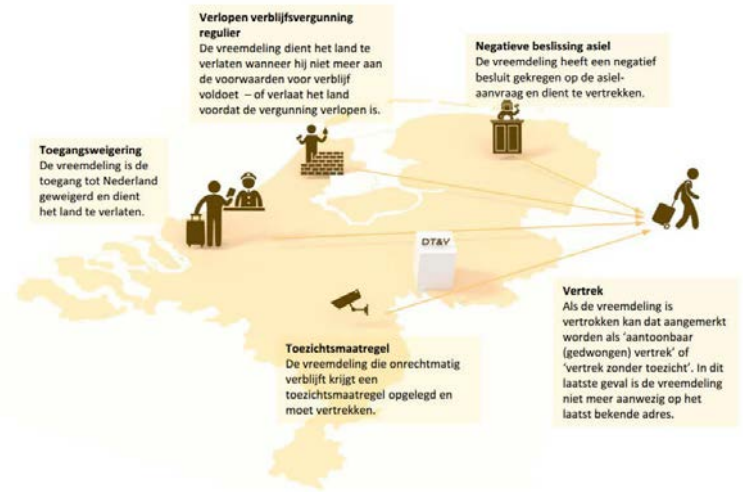

6.2 Kerncijfers

6.2.1 Ketenbreed vertrek

Het ketenbrede vertrek betreft het totaal aantal geregistreerde vreemdelingen dat is vertrokken. De vertrekcijfers bestaan onder meer uit het aantal zaken van vreemdelingen die uit de werkvoorraad van de Dienst Terugkeer en Vertrek (DT&V) stromen, vreemdelingen die met hulp van IOM vertrekken en vreemdelingen die Nederland direct verlaten na een toegangsweigering aan de grens of in het kader van vreemdelingentoezicht.

	Vertrek totaal	Aantoonbaar		Zelfstandig zonder toezicht
		Gedwongen	Zelfstandig	
2018	21.480	5.900	3.500	12.080
2019	25.600	6.570	5.100	13.940
% verschil	↑19%	↑11%	↑46%	↑15%

Tabel 6.1 *Overzicht ketenbrede vertrek naar categorie (Bron: KMI+, peildata: 1 januari 2019 en 1 januari 2020)*

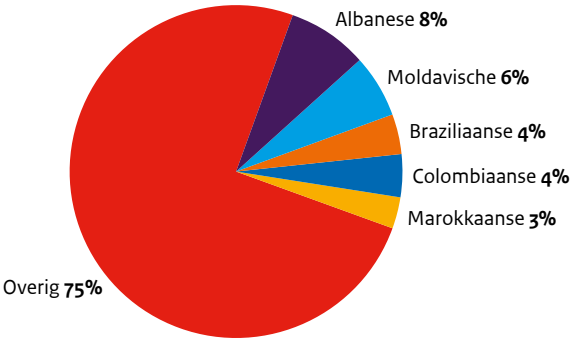

Figuur 6.1 *Top-5 nationaliteiten ketenbreed aantoonbaar vertrek (Bron: Ministerie van Justitie en Veiligheid, peildatum 1 januari 2020)*

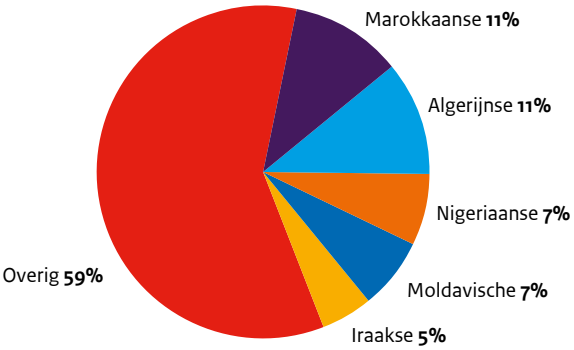

Figuur 6.2 *Top-5 nationaliteiten ketenbreed zelfstandig vertrek zonder toezicht (Bron: Ministerie van Justitie en Veiligheid, peildatum 1 januari 2020)*

De verhouding tussen aantoonbaar vertrek en zelfstandig vertrek zonder toezicht was in 2019 46% aantoonbaar vertrek tegenover 54% zelfstandig vertrek zonder toezicht.

6.2.2 Vertrekcijfers DT&V

De DT&V is verantwoordelijk voor zelfstandig en gedwongen vertrek van vreemdelingen die niet in Nederland mogen blijven. De IND, politie en de Kmar voorzien de DT&V van overdrachtsdossiers ten behoeve van het vertrekproces.

	Instroom Totaal	Waaronder zaken van KMar	Waaronder zaken van politie	Waaronder zaken van IND
2018	18.920	1.070	3.160	12.990
2019	22.540	1.260	3.080	15.640
% verschil	↑19%	↑17%	↓3%	↑20%

Tabel 6.2 *Instroom DT&V (Bron: DT&V)*

			2018	2019	% verschil
Aantoonbaar vertrek	**Gedwongen**	Land van herkomst	1.560	1.150	↓26%
		Onder Dublin verordening	900	1.380	↑53%
		Andere landen	230	240	↑4%
		Totaal	**2.690**	**2.760**	**↑3%**
	Zelfstandig	Land van herkomst	2.480	3.200	↑29%
		Onder Dublin verordening	970	1.050	↑8%
		Andere landen	220	210	↓5%
		Totaal	**3.670**	**4.460**	**↑22%**
Niet-aantoonbaar vertrek	**Zelfstandig zonder toezicht**	Waarvan op enig moment sprake van Dublin Claim	3.230	3.940	↑22%
		Totaal	**8.750**	**9.660**	**↑10%**
Uitstroom zonder vertrek		Vergunning	960	1.530	↑59%
		Procedurele/administratieve uitstroom	3.140	3.010	↓4%%
		Totaal	**4.110**	**4.550**	**↑11%**
Totaal			**15.110**	**16.880**	**↑12%**

Tabel 6.3 *Uitstroom vertrekzaken DT&V (Bron: DT&V)*

De instroom in het vertrekproces is ten opzichte van 2018 gestegen met circa 19%. Het totaal aantal vertrekzaken is 12% hoger dan in de vorige rapportageperiode. Binnen de categorie aantoonbaar vertrek is zowel het gedwongen vertrek (3%) als het zelfstandig vertrek (22%) gestegen.

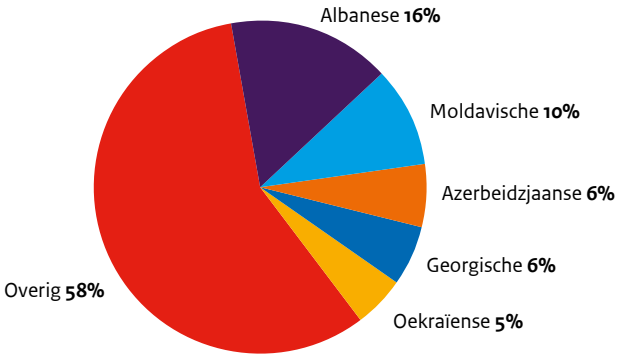

Figuur 6.3 *Top-5 nationaliteiten DT&V aantoonbaar vertrek naar land van herkomst (Bron: DT&V, peildatum 1 januari 2020)*

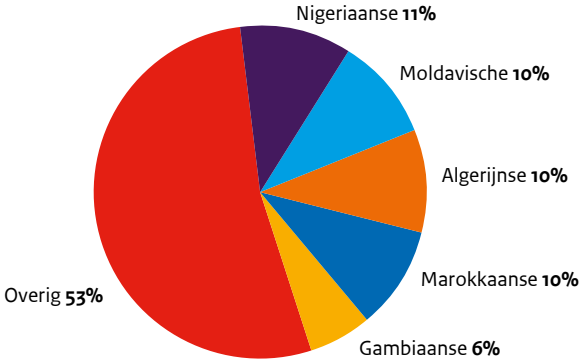

Figuur 6.4 *Top-5 nationaliteiten DT&V zelfstandig vertrek zonder toezicht (Bron: DT&V, peildatum 1 januari 2020)*

6.2.3 Zelfstandig aantoonbaar vertrek met behulp van IOM

Onder andere de DT&V wijst vreemdelingen op de mogelijkheid tot vrijwillig vertrek, gefaciliteerd door IOM en op de herintegratieondersteuning die IOM of NGO's kunnen bieden. Het overgrote deel van het zelfstandig vertrek uit Nederland van de DT&V betreft vrijwillig vertrek met behulp van IOM en/of NGO's. IOM biedt, naast het faciliteren van vrijwillig vertrek, aan een specifieke groep vreemdelingen, extra-(herintegratie) ondersteuning aan een specifieke groep vreemdelingen, zoals aan migranten met gezondheidsproblemen, slachtoffers van mensenhandel, niet-begeleide minderjarigen, migranten in een kwetsbare situatie en aan migranten in vreemdelingenbewaring.

In 2019 heeft IOM aan 5.430 vreemdelingen informatie verstrekt over de ondersteuning bij vrijwillig vertrek. Het aantal nieuwe aanvragen bij IOM in 2019 steeg naar 4.500.
In 2019 zijn 3.040 personen met behulp van IOM vertrokken. In 2018 waren dat nog 2.150 personen. Van het totaal aantal vreemdelingen dat vertrok, had 69% een asielachtergrond, 2 procent een reguliere verblijfsachtergrond en 29%een illegale verblijfsachtergrond. In de top vijf bestemmingslanden in het IOM-vertrek van 2019 is Albanië het sterkst vertegenwoordigd, gevolgd door Moldavië, Azerbeidzjan, Georgië, Noord-Macedonië en Oekraïne.

	Nieuwe aanvragen	Aantal personen vertrokken	Waaronder aantal vertrokken (ex-) asielzoekers
2018	3.350	2.150	1.450
2019	4.500	3.040	2.110
% verschil	↑27%	↑34%	↑45%

Tabel 6.4 *Instroom en uitstroom vertrekzaken IOM (Bron: IOM)*

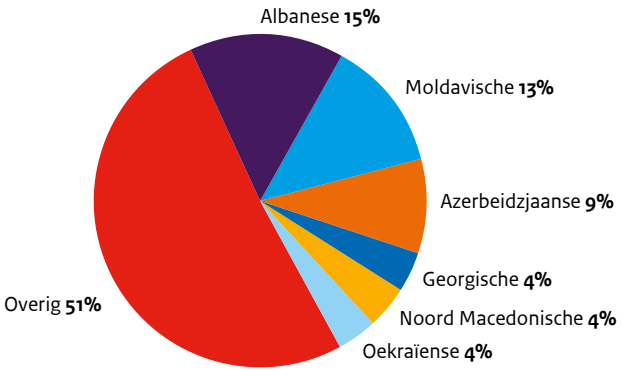

Figuur 6.5 *Top-5 nationaliteiten zelfstandig vertrek met behulp van IOM 2019 (Bron: IOM)*

6.2.4 Vreemdelingenbewaring

Vreemdelingenbewaring vindt plaats op basis van artikel 6 Vw2000 bij toegangsweigering van een vreemdeling aan de grens (grensdetentie), of op basis van artikel 59a Vw2000 (Dublin) of artikel 59b (asielzoekers). Wanneer een vreemdeling in Nederland wordt aangetroffen zonder rechtmatig verblijf kan hij in bewaring worden gesteld op grond van artikel 59 Vw2000. De groep die op grond van artikel 59 Vw 2000 (zonder rechtmatig verblijf) in bewaring wordt gesteld is het grootst.

	Instroom vreemdelingen-bewaring	Aandeel Inbewaringstelling na ID-onderzoeken NP	Aandeel Inbewaringstelling na MTV-controle14	Instroom AMV's
2018	3.510	2.320	280	40
2019	3.780	2.070	390	30
% verschil	↑8%	↓11%	↑38%	↓36%

Tabel 6.5 *Instroom vreemdelingenbewaring (Bron: DJI/NP/KMar)24*

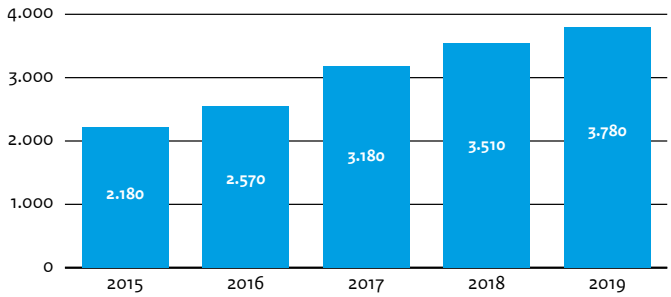

Figuur 6.6 *Instroom vreemdelingenbewaring per jaar 2015-2019 (Bron: DJI)*

Deze rapportageperiode is de instroom in vreemdelingenbewaring opnieuw gestegen ten opzichte van dezelfde periode vorig jaar. De top 3 landen van waaruit vreemdelingen instromen in vreemdelingenbewaring zijn Marokko (13%), Albanië (11%) en Algerije (11%). Ook bij de AMV'ers behoort Albanië (25%) tot de top 3 landen van waaruit zij instromen in vreemdelingenbewaring; Afghanistan (18%) en Soedan (14%) nemen hier plaats 2 en 3 in. De effectiviteit van het vertrek vanuit bewaring is ook verbeterd.

	Uitstroom vreemdelingen bewaring	Bezetting op peildatum
2018	3.560	370
2019	3.720	430
% verschil	↑5%	↑16%

Tabel 6.6 *Uitstroom en bezetting vreemdelingenbewaring inclusief detentiecentra op peildata 1 januari 2019 en 1 januari 2020 (Bron: DJI)*

	Uitstroom Bewaring o.b.v. artikel 59	Uitstroom Bewaring o.b.v. artikel 6
< 3 maanden	2.820	350
3-6 maanden	450	10
> 6 maanden	90	<5

Tabel 6.7 *Het Aantal uitgestroomde vreemdelingen uit bewaring, uitgesplitst naar bewaringsduur in 2019 (Bron: DJI)*

6.2.5 Onderdak

De vrijheidsbeperkende locatie (VBL) is een onderdaklocatie waar met vreemdelingen zonder rechtmatig verblijf (op grond van een vrijheidsbeperkende maatregel) gewerkt kan worden aan vertrek. Voor (vertrekplichtige) gezinnen met minderjarige kinderen geldt dat zij in een gezinslocatie (GL) geplaatst kunnen worden totdat het vertrek is geëffectueerd, dan wel het jongste kind de leeftijd van 18 jaar heeft bereikt.

	2018	2019	% verschil
Gezinslocaties	1.260	940	↓25%
Vrijheidsbeperkende locatie	170	200	↑13%

Tabel 6.8 *Aantal personen in gezinslocaties en vrijheidsbeperkende locatie per 1 januari 2019 en 1 januari 2020 (Bron: COA)*

6.2.6 Identiteitsvaststelling en (vervangende) reisdocumenten

Om te kunnen terugkeren dienen vreemdelingen over een geldig reisdocument te beschikken. Vreemdelingen die niet meer beschikken over de juiste documenten kunnen (vervangende) reisdocumenten aanvragen bij hun diplomatieke vertegenwoordiging. Voor vreemdelingen die Nederland niet zelfstandig willen verlaten, kan de DT&V het vermoedelijke herkomstland vragen de nationaliteit (en identiteit[25] vast te stellen en een (vervangend) reisdocument ofwel een laissez-passer te verstrekken. Bij landen waarmee een terug- en overnameovereenkomst (T&O)[26] is gesloten wordt een terug- of overnameverzoek ingediend.

In tabel 6.9 staat het aantal door de Nederlandse overheid aan buitenlandse autoriteiten verzonden verzoeken om de afgifte van een (vervangen) reisdocument (laissez-passer), met daarbij de uitkomsten. In tabel 6.10 staat het aantal verzoeken op grond van een terug-en overnameovereenkomst (T&O) weergegeven, met daarbij ook de uitkomsten.

		2018	2019	% verschil
Verzoeken om laissez-passer		1.970	1.870	↓5%
Werkvoorraad		2.310	1.830	
Antwoorden	**Positief**	620	480	↓23%
	Negatief	240	130	↓46%
	Aanvraag ingetrokken door DT&V	1.870	1.710	↓9%
	Totaal Antwoorden	**2.720**	**2.320**	**↓15%**
Akkoorden		410	420	↑2%
Ontvangen laisser-passer		240	250	↑4%

Tabel 6.9 *Aantallen LP aanvragen en antwoorden (Bron:DT&V).*

		2018	2019	% verschil
Verzoeken o.g.v. een T&O		1.300	1.280	↓2%
Werkvoorraad		90	120	
Antwoorden	**Positief**	1.140	1.090	↓4%
	Negatief	100	90	↓10%
	Aanvraag ingetrokken door DT&V	100	60	↓40%
	Totaal Antwoorden	1.340	1.230	↓8%
Akkoorden		*	840	
Ontvangen laissez-passer		*	250	

Tabel 6.10 *Aantallen verzoeken op grond van T&O overeenkomsten en antwoorden (Bron: DT&V).*
** Over 2018 zijn geen cijfers beschikbaar met deze onderverdeling. Vanaf 2019 kan hierover gerapporteerd worden*

[25] Veelal wordt pas een (vervangend) reisdocument verstrekt als ook de identiteit van een persoon is vastgesteld.

[26] Met diverse landen zijn op internationaal niveau afspraken gemaakt over het terug- of overnemen van uit die landen afkomstige vreemdelingen die niet of niet langer rechtmatig

Een positief antwoord betekent zowel in tabel 6.10 als 6.11 dat de buitenlandse autoriteiten de nationaliteit (en identiteit) van de vreemdeling hebben bevestigd. Of een positief antwoord leidt tot een daadwerkelijk verzoek om afgifte van een (vervangend) reisdocument hangt af van meerdere factoren. Als de vreemdeling bijvoorbeeld niet meer in beeld is of er sprake is van een verblijfsrechtelijke procedure, kan de Nederlandse overheid het verzoek om de afgifte van een (vervangend) reisdocument uitstellen.

Een negatief of geen antwoord kan betekenen dat de aangezochte autoriteiten niet aan gedwongen vertrek willen meewerken, maar kan eveneens betekenen dat de verstrekte persoonsgegevens niet bekend zijn bij de buitenlandse autoriteiten en daarmee niet geverifieerd kunnen worden.

De uitkomsten van de verzoeken om een (vervangend) reisdocument geven dan ook geen goede indicatie van de mate van medewerking door de landen van herkomst.

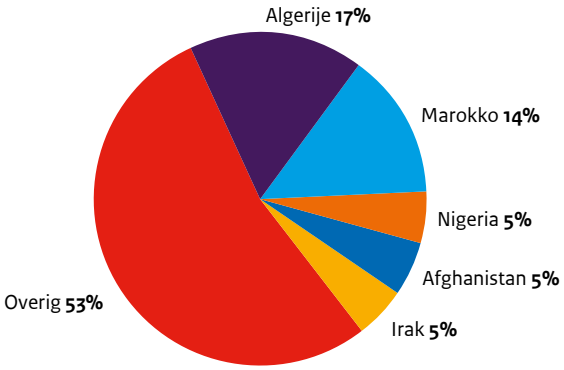

Figuur 6.7 *Top-5 nationaliteiten ingediende LP aanvragen (Bron: DT&V, peildatum januari 2020)*

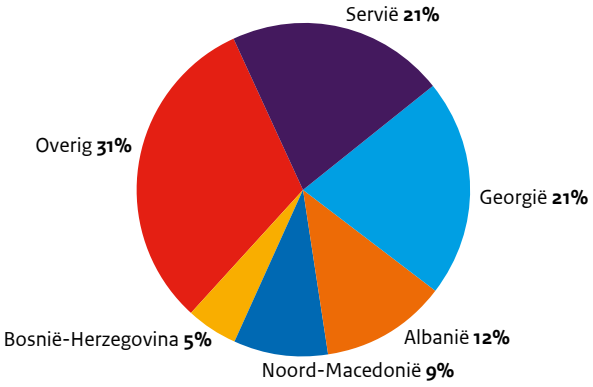

Figuur 6.8 *Top-5 nationaliteiten T&O verzoeken (Bron: DT&V, peildatum januari 2020)*

6.3 Vreemdelingen in de Strafrechtketen (VRIS)

De ketenprocesbeschrijving VRIS beschrijft de werkafspraken die tussen de verschillende betrokken partijen gemaakt zijn met het oog op de afstemming tussen de migratie- en de strafrechtketen. Het protocol wordt gehanteerd bij vreemdelingen die in Nederland worden verdacht van het plegen van een misdrijf en/of hiervoor zijn veroordeeld. De DT&V is onder andere belast met het vertrek van vreemdelingen die conform dit protocol aan de DT&V zijn overgedragen. Uitgangspunt is dat deze vreemdelingen, na het uitzitten van hun straf Nederland aantoonbaar verlaten, bij voorkeur vertrekkend uit de strafrechtelijke detentie. Indien dit meer tijd vergt dan kan de vreemdeling aansluitend in vreemdelingenbewaring worden gesteld aan het einde van zijn voorarrest of gevangenisstraf. Onderstaande tabel betreft het totale aantal vertrokken vreemdelingen die onder het VRIS protocol vallen. In het incidentenoverzicht 2019 worden deze cijfers specifiek voor vreemdelingen met een asielachtergrond op wie het protocol van toepassing is getoond.

	Vertrek totaal	Waaronder aantoonbaar		Waaronder zelfstandig zonder toezicht	Vergunning verleend	Overige uitstroom[27]
		Gedwongen	Zelfstandig			
2018	1.360	850	60	250	10	190
2019	1.350	870	70	250	10	150
% verschil	↓2%	↑2%	↑28%	↓2%	↓11%	↓24%

Tabel 6.11 *Aantal vertrokken VRIS-ers (Bron: DT&V)*

[27] Overige uitstroom is een verzamelterm voor personen die uit de werkvoorraad van de DT&V stromen omdat zij bijvoorbeeld tijdelijk rechtmatig verblijf hebben, in strafrechtelijk kader worden uitgeleverd of overgeleverd of in het belang van strafrechtelijk onderzoek (tijdelijk) Nederland niet mogen verlaten.

Bijlage 1 Afkortingenlijst

AA	Algemene Asielprocedure
ACZ	Asielzoekerscentrum
AMV	Alleenstaande Minderjarige Vreemdeling
AVIM	Afdeling Vreemdelingen, Identiteit en Mensenhandel
BZ	Buitenlandse Zaken
BZK	Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
CBS	Centraal Bureau voor Statistiek
CO	Centrale Opvang
COA	Centraal Orgaan opvang asielzoekers
DGVz	Directeur-generaal Vreemdelingenzaken
DJI	Dienst Justitiële Inrichtingen
DT&V	Dienst Terugkeer en Vertrek
EHRM	Europees Hof voor de Rechten van de Mens
EU	Europese Unie
GCA	Gezondheidscentrum Asielzoekers
GGV	Gesloten Gezinsvoorziening
GL	Gezinslocatie
HOvJ	Hulpofficier van Justitie
HRT	Herintegratie Regeling Terugkeer
IND	Immigratie- en Naturalisatiedienst
IOM	Internationale Organisatie voor Migratie
JJI	Justitiële Jeugdinrichting
KMar	Koninklijke Marechaussee
KMI	Ketenmanagementinformatie
MoMi	Modern Migratiebeleid
MTV	Mobiel Toezicht Veiligheid
MVV	Machtiging voorlopig verblijf
NGO	Niet-gouvernementele organisatie
NP	Nationale Politie
REAN	Return and Emigration of Aliens from the Netherlands
Rvdr	Raad voor de rechtspraak
RvS	Raad van State (de Afdeling)
SZW	Sociale Zaken en Werkgelegenheid
TEV	Toegang en Verblijf
TWV	Tewerkstellingsvergunning
TK	Tweede Kamer
UC	Uitzetcentra
VA	Verlengde Asielprocedure
Vb2000	Vreemdelingenbesluit 2000
VBL	Vrijheidsbeperkende Locatie
Vovo	Voorlopige voorziening
VP	Vreemdelingenpolitie
VRIS	Vreemdelingen In de Strafrechtketen
VV2000	Voorschrift Vreemdelingen 2000
VVA	Verblijfsvergunning Asiel (Bepaalde en Onbepaalde tijd)
VVR	Verblijfsvergunning Regulier (Bepaalde en Onbepaalde tijd)
Vw2000	Vreemdelingenwet 2000
Wav	Wet arbeid vreemdelingen
ZHP	Zeehavenpolitie

Dit is een publicatie van

Ministerie van Justitie en Veiligheid

April 2020 | 20401868